

J A A R V E R S L A G 2007

(openbaar)

**De Ombudsfunctionaris
van het Eilandgebied Curaçao**

Willemstad, April 2008

INHOUDSOPGAVE

I.	ALGEMEEN	5
II.	HET INSTITUUT VAN DE OMBUDSMAN VAN CURAÇAO	8
II.1.	Algemeen	8
II.2.	De missie van de Ombudsfunctionaris	8
II.3.	De taak van de Ombudsfunctionaris	8
II.4.	De werkwijze van de Ombudsfunctionaris en zijn bureau	10
II.5.	De ontvankelijkheid van burgers in hun klachten	12
III.	HET INTERNE BUREAUGEBEUREN	16
III.1.	Algemeen	16
III.2.	Personele aangelegenheden	16
III.3.	Samenwerkingsrelaties t.b.v de verdere bureauontwikkeling	17
IV.	DE BEHOORLIJKHEIDSTOETSING DOOR DE OMBUDSMAN	19
IV.1.	Algemeen	19
IV.2.	De behoorlijkheidsnormen op het gebied de rechtmatigheid	19
IV.3.	De algemene beginselen van behoorlijk bestuur	21
IV.4.	De aan het recht ontleende behoorlijkheidsnormen, nader geformuleerd	22
IV.5.	De behoorlijkheidsnormen op het gebied van de overige zorgvuldigheid	23
IV.6.	In de praktijk verder ontwikkelde (interpretatie van) normen	25
V.	DE ACTIVITEITEN IN DE OPERATIONELE SFEER	33
V.1.	De kwantitatieve omvang van de klachtenbehandeling	33
V.2.	De cijfermatige specificatie	33
V.3.	De variëteit per instantie van de klachtgerichtheid	34
V.4.	Relatief frequent voorkomende klachten en betrokken instanties	36
V.4.1.	Relatief frequent voorkomende klachten en betrokken diensten	36
V.4.2.	Relatief frequent voorkomende klachten en betrokken instanties	37
V.4.3.	Relatief frequent aangemelde, niet-ontvankelijke klachten	38

V.4.4. Overige aangemelde, niet-ontvankelijke klachten	38
V.5. De ambtshalve ingestelde onderzoeken	38
V.6. De meest in het oog springende zaken die in 2007 werden afgedaan	41
V.6.1. De zaak van de onrechtmatige insluiting van een burger in een kliniek	41
V.6.3. De zaak van de negering van groepen vissers in de B.M.A.-kwestie	45
V.7. De onrechtmatige en inhumane situatie in de vreemdelingenbarakken	46
VI. EXTERNE RELATIES VAN DE OMBUDSFUNCTIONARIS	54
VI.1. De externe communicatie	54
VI.1.1. Voorlichting	54
VI.1.2. Overige informatiebulletins en officiële bekendmakingen	56
VI.2. De relatie met de Eilandsraad in de praktijk	56
VI.3. De relatie met het Eilandsbestuur in de praktijk	58
VI.4. Andere vormen van de externe relaties	60
VI.4.1. Dienstreizen	60
VI.4.2. Bezoeken uit het buitenland	61
VI.4.3. De samenwerking met de Nationale Ombudsman van Nederland	62
VII. BELEIDSVISIE VAN DE OMBUDSMAN VOOR 2008	64
VII.1. Algemeen	64
VII.2. Naar een mini-alternatief in eigen beheer voor het project No-OBC	64
VII.3. Verder na te streven ontwikkelingen	65
VII.4. Aanpassing aan autonoom Curaçao en de relevante wetgeving	65
VIII. SLOTOPMERKING	66

Bijlage: Foto's

I. ALGEMEEN

Het Bureau van de Ombudsfunctionaris van Curaçao heeft in het jaar 2007 een opmerkelijke toename van de klachtmatige meldingen van rechtzoekende burgers ervaren.

Aanmerkelijk meer rechtzoekenden (1003) hebben in dat jaar bij dit Bureau met klachten aangeklopt dan in het jaar 2006 (602).

Opmerkelijk in dit totaal was evenwel het relatief grote aantal rechtzoekenden (496) dat formeel niet ontvankelijk was en wier klachten helaas niet in volwaardige behandeling konden worden genomen.

Van het totaal van 1003 klachten heeft het Bureau van de Ombudsfunctionaris 507 formeel ontvankelijke klachten, het overgrote merendeel op het interventietraject, in behandeling genomen.

Deze cijfers tonen aan dat het Curaçaose publiek steeds meer de weg naar het Bureau van de Ombudsfunctionaris weet te vinden en dat dit instituut duidelijk zijn plaats in de Curaçaose gemeenschap als een laagdrempelig toevluchtsoord voor rechtsbescherming van de burger tegen niet-behoorlijke overheidsgedragingen aan het innemen is.

Ook het jaar 2007 was weer voor het Ombudsmaninstituut van Curaçao, wat zijn functionering betreft, een periode waarin het instituut door beperkende omstandigheden aangewezen was op consolidatie van het bereikte niveau en waarin het de aanvankelijk ingezette pas naar verdere ontwikkeling heeft moeten inhouden.

Deze beperkende omstandigheden zijn ook in dit verslagjaar verband blijven houden eerstens met de moeizaam begaanbare weg naar uitbreiding in 2007 van de personeelsformatie van het bureau met twee medewerkers, en tweedens met de onverwachte onthouding van ontvankelijkheid bij de Uitvoeringsorganisatie Stichting Ontwikkeling Nederlandse Antillen (hierna USONA) aan het door het Eilandsbestuur drastisch ingekorte projectvoorstel van de Ombudsfunctionaris tot verdere ontwikkeling van het Bureau van de Ombudsfunctionaris omdat dat voorstel te laat zou zijn. Dat voorstel, dat aanvankelijk in haar oorspronkelijke vorm in zeer vruchtbare samenwerking met het Bureau van de Nationale Ombudsman van Nederland was voorbereid en afgerond, heeft vanwege een aanmerkelijke vertraging in het Bestuurskantoor en vervolgens een ongehoorde inkorting met driekwart door het Eilandsbestuur de weg naar USONA niet overleefd. De menselijke inzet, die op die weg wederom opgebracht moest worden voor de weinig verkwikkende procedure die vereist was voor de ombouwing op schrift van de projectbeschrijving naar de door het Eilandsbestuur opgelegde

eenkwart van haar aanvankelijke omvang, kon door dit al overbelaste bureau niet goed meer worden opgebracht, vooral niet toen de externe adviseur van het Bureau van de Nationale Ombudsman niet meer beschikte over de noodzakelijke ruimte om langer bijstand te verlenen.

Deze ervaringen hebben voor de Ombudsfunctionaris wederom de gewenstheid bevestigd dat de Ombudsfunctionaris naast zijn functionele onafhankelijkheid ook op een financiële onafhankelijkheid van het Eilandsbestuur moet kunnen bogen. Tot nu toe is aan de Ombudsfunctionaris niet meer financiële beheers-bevoegdheid toegekend dan die van een regulier diensthoofd.

Ook in dit verslagjaar heeft de trend van wisselingen in de politieke signatuur op eilandsniveau zich voortgezet. Het betreft inmiddels in totaal acht wisselingen sedert de operationele instelling van het ombudsmaninstituut in augustus 2004.

In juli 2007, na de eilandsraadverkiezingen die in mei 2007 waren gehouden, heeft het aantreden van het door een nieuwe coalitie ondersteunde eilandsbestuur deze keer een heel lichte verbetering gebracht in het tempo waarin het Bestuurscollege placht te reageren op het doorgaans zeer kleine percentage van de door de Ombudsfunctionaris ontvangen klachten dat hij op het formele behandelingstraject bij het Bestuurscollege aankomt. Helaas was deze kleine opleving in het reactiepatroon van het Bestuur bij lange na niet voldoende om die belangrijke klachtzaken op een voor de klagers bevredigende wijze af te handelen.

Gelukkig bood de behandeling van het overgrote percentage van de ontvangen klachten op het traject van interventie bij de eilandsdiensten veel meer rendement.

In het verslagjaar waren er, naast het aantal van 507 op klacht in behandeling genomen zaken, ook 16 gevallen waarin de Ombudsfunctionaris ambtshalve een onderzoek heeft ingesteld naar aanleiding van vermoedens dat het Eilandsbestuur niet behoorlijk heeft gehandeld. Het betrof hier veelal beslissingen van dat Bestuur die vermoedelijk een aantasting van de bestuurlijke integriteit betroffen maar die door de Ombudsfunctionaris om redenen van effectiviteit veelal op basis van zijn vermoedens betreffende schending van de beginselen van behoorlijk bestuur werden aangepakt. Bedoelde, vermoedelijk niet-integere bestuurlijke beslissingen hadden betrekking ondermeer op de huur van een gebouw voor diensthuisvesting, op de benoeming van afgetreden bewindvoerders, op de kennelijk onevenredige verhoging van eigen salaris, op een kennelijk onevenredig ver strekkende nieuwe pensioenregeling, op de uitbesteding van een groot overheidsproject en op andere beslissingen. Deze bestuurlijke beslissingen hadden overigens soms ook mondige reacties bij het publiek en bij werknemersgroepen uitgelokt. Onder deze omstandigheden liet het uitblijven van 'normbevestigend optreden' zijdens het Eilandsbestuur meer dan anders te wensen over, waardoor het voor de Ombudsfunctionaris ook in dat opzicht zaak was om actie te ondernemen.

De zich bijna algemeen manifesterende afkeuring en weerstand ten aanzien van bedoelde bestuurlijke beslissingen van twijfelachtig allooi duiden overigens ook op een niet eerder gekende verkondiging door de gemeenschap van het integriteitsparool, kennelijk vanuit een zich inburgerende integriteitsnotie die weldadig aandeed.

Deze voor de integriteit op de bestuurlijke sector duidelijke ontwikkeling ten goede is soms ook gepaard gegaan met het terugdraaien of aanhouden van de beslissingen door het Bestuur zelve of door de Rechter waardoor de Ombudsfunctionaris zijn aanvankelijk ingestelde onderzoek heeft kunnen staken.

Enige bestuurlijke handelingen uit het verslagjaar hebben ook geleid tot de introductie van een aantal nieuwe, door de Ombudsfunctionaris in de praktijk ontwikkelde formuleringen van behoorlijkheidsnormen.

In het verslagjaar bleek het informele traject van de klachtenbehandeling in de sfeer van interventie in samenwerking met de eilandsdiensten weer een vlottere, effectievere en in het algemeen positievere resultaat op te leveren voor de rechtzoekende klanten van de Ombudsfunctionaris dan het formele behandelings-traject richting Eilandsbestuur. In het overgrote deel van de gevallen heeft het Ombudsmanbureau dan ook getracht om de formeel ontvankelijke klachten (487) zodra mogelijk bij wijze van informele interventie bij de eilandsdiensten af te handelen.

Een relatief aanzienlijk aantal klachten is aldus met medewerking van de betrokken eilandsdiensten naar tevredenheid van de klagers afgehandeld.

In bureau-intern verband heeft de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar verder een bijzondere aandacht besteed aan het verder upgraden van de bureaumedewerkers met de inschakeling van diverse externe trainers die intern cursussen en scholingen hebben gegeven ter verdere verhoging van de kwaliteit van de geleverde diensten en ter bevordering van de verdere persoonlijke ontplooiing van de individuele medewerker. Ook is een medewerker in de gelegenheid gesteld om een belangrijke conferentie in Costa Rica samen met de Ombudsfunctionaris bij te wonen en is een andere medewerker in de gelegenheid gesteld om stage te lopen bij het ombudsmaninstituut van Trinidad en Tobago.

Het verslagjaar heeft moeilijke momenten gekend maar ook vele momenten van voldoening die ertoe hebben bijgedragen dat het bureau in 2008 nog beter – maar niet gemakkelijker – in staat is te voldoen aan zijn wettelijke taak, namelijk het verlenen van aanvullende, individuele rechtsbescherming aan de burger tegen niet-behoorlijke overheidsgedragingen.

II. HET INSTITUUT VAN DE OMBUDSMAN VAN CURAÇAO

II.1. Algemeen

Het instituut van de ombudsman van het Eilandgebied Curaçao is geregeld in de Eilandsverordening Ombudsfunktionaris Curaçao (A.B. 2001, no. 69).

Het Bureau van de Ombudsfunktionaris, dat gevestigd is aan de Concordiastraat (no. 22) te Pietermaai, is op 16 augustus 2004 operationeel geworden.

Het bureau bestond in het verslagjaar, behalve uit de Ombudsfunktionaris mr. Frederik P. Wiel, uit vier vaste medewerkers, te weten: een senior jurist, mw. mr. Alba M.T. Martijn; een secretaris tevens intaker/onderzoeker (klachtbehandelaar), de heer Radameh M.F. Da Costa Gomez; een intaker/onderzoeker (klachtbehandelaar), mw. Marjorie I. Tromp en een office manager, mw. Sulaica A. Martis. Ingaande 1 september 2007 werd het bureau voor een termijn van 10 maanden versterkt met een stagiaire van het h.b.o.-niveau (sociaaljuridische richting).

De door de eilandelijke wetgever gekozen term “Ombudsfunktionaris” staat hier voor geen andere figuur dan die van de ook in internationaal verband bekend staande ‘ombudsman’, derhalve die van de klassieke ombudsman die vanuit een onafhankelijke en onpartijdige opstelling in de openbare sector van een natie belast is met het naar aanleiding van klachten van burgers of op eigen initiatief onderzoeken en toetsen op behoorlijkheid van gedragingen van organen van het openbaar bestuur van die natie.

II.2. De missie van de Ombudsfunktionaris

De Ombudsfunktionaris van het Eilandgebied Curaçao vindt zijn missie in de bevordering van een goede kwaliteitszorg van het eilandelijk openbaar bestuur, voornamelijk door naar aanleiding van klachten van burgers of ambtshalve, op een van de overheid onafhankelijke wijze en voor de burger onpartijdige wijze, bestuurlijke gedragingen te onderzoeken, op behoorlijkheid te toetsen en daaromtrent een oordeel uit te spreken, alsmede door (be)vestiging van behoorlijkheidsnormen te bevorderen.

II.3. De taak van de Ombudsfunktionaris

In het bijzonder kan de taak van de Ombudsfunktionaris, uitgaande van de wettelijke taakstelling en de memorie van toelichting, een en ander nader getint met de taakopvatting van de huidige ambtsdrager, als volgt worden omschreven:

- a. het verlenen van aanvullende, individuele rechtsbescherming tegen overheidsgedragingen, in het bijzonder door:
  - 1) het naar aanleiding van klachten van burgers onderzoeken van gedragingen van bestuursorganen van het Eilandgebied in bepaalde aangelegenheden, teneinde daarover een oordeel of een conclusie te geven en eventueel aanbevelingen te verstrekken;
  - 2) de bemiddelende en interveniërende functie;
- b. het bevorderen van een betere kwaliteitszorg van het bestuur, in het bijzonder door:
  - 1) het op eigen initiatief onderzoeken van vermoedelijk niet-behoorlijke gedragingen van bestuursorganen van het Eilandgebied in bepaalde aangelegenheden, teneinde daarover een oordeel of een conclusie te geven en eventueel aanbevelingen te verstrekken;
  - 2) het bevestigen, kenbaar maken en het ontwikkelen van bestuurlijke behoorlijkheidsnormen;
  - 3) het toetsen van bestuurlijke overheidsgedragingen aan deze normen;
  - 4) het uitspreken van een oordeel omtrent de overheidsgedragingen naar aanleiding van klachten;
  - 5) het doen van aanbevelingen op grond van onderzoek van de overheidsgedragingen;
  - 6) het versterken van de controlefunctie van de Eilandsraad.
- c. het optreden als intern diensthoofd (de algemene leiding over het Bureau Ombudsfunctionaris);
- d. het onderhouden van externe relaties en van interregionale- en internationale contacten;
- e. de vraagbaak- en verwijsfunctie voor het publiek;
- f. het fungeren als meldpunt voor fraude en corruptie.

De Ombudsfunctionaris is wettelijk bevoegd gedragingen te onderzoeken van de Eilandsraad en haar leden, van het Bestuurscollege en zijn leden (de Gedeputeerden), van de Gezaghebber en van personen die in dienst van het Eilandgebied Curaçao werkzaam zijn. Gedragingen van laatstgenoemde personen worden aangemerkt als gedragingen van de eilandsorganen waaronder zij ressorteren.

In een voorkomend geval van onderzoek toetst de Ombudsfunctionaris de overheidsgedraging op “behoorlijkheid” en spreekt daaromtrent een oordeel uit. Hij kan daarbij ook aanbevelingen verstrekken.

De Ombudsfunctionaris kan naar aanleiding van een klacht ook een bemiddelende of een interveniërende rol spelen, een en ander buiten een onderzoeksverband.

II.4. De werkwijze van de Ombudsfunctionaris en zijn bureau

De werkwijze van de Ombudsfunctionaris en zijn bureau bij de behandeling van een klacht kan, mede op basis van de wetgeving, in het kort als volgt worden beschreven:

- 1) Wanneer de Ombudsfunctionaris een klacht heeft ontvangen, gaat hij allereerst de vraag beantwoorden of hij tot behandeling van die klacht bevoegd is. Vervolgens gaat de Ombudsfunctionaris na of die klacht ontvankelijk is. Is de uitkomst van deze toetsingen positief voor de klager dan gaat de Ombudsfunctionaris vervolgens na of de klager het Eilandsorgaan in kennis heeft gesteld van de klacht en dat orgaan de gelegenheid heeft gegeven daarop te reageren. Dit laatste betreft niet een toepassing van een kenbaarheidsvereiste; het betreft hier voor de Ombudsfunctionaris een vraag naar de eventuele reactie van het orgaan voor zijn gegrondheidsbeoordeling van de klacht.
- 2) De toetsing op ontvankelijkheid en bevoegdheid is door de Ombudsfunctionaris overigens aan al de medewerkers van zijn Bureau gemandateerd. In de regel zal voornamelijk de fungerende intaker/onderzoeker (klachtbehandelaar) met deze intake-taak zijn belast; ingeval van klachten waarvan het onderwerp meer ingewikkelde, juridische vraagstukken betreft, zal de senior jurist van het bureau de intake-taak voor diens rekening nemen. Bij afronding van de intake wordt de zaak in tegenwoordigheid van de klager aan de Ombudsfunctionaris voorgelegd, alvorens verder te worden geprocesseerd.
- 3) Aan de hand van het door de klager ingevulde klachtformulier en van diens mondelinge toelichting stelt de intaker-onderzoeker een klachtsamenvatting op.
- 4) De klager ontvangt na indiening van zijn klacht een schriftelijk bericht van ontvangst van de Ombudsfunctionaris. Hij of zij krijgt ook een bericht dat, gezien zijn/haar verzoek, besloten is tot onderzoek; hij of zij krijgt dan ook de gelegenheid om desgewenst op de klachtsamenvatting te reageren.
- 5) De Ombudsfunctionaris stelt het desbetreffende orgaan in kennis van de klacht en biedt het orgaan ook de klachtsamenvatting en het klachtformulier, met eventuele bijlagen, schriftelijk aan, soms aangevuld met specifieke vragen.

6) Deze aanbieding gaat gepaard met het verzoek om daarop te reageren; daarvoor wordt het orgaan in de regel de tijd van zes weken gegund.

7) De Ombudsfunctionaris stelt een onderzoek in naar de toedracht van de door het Eilandsorgaan of de ambtenaar begane gedraging waaromtrent de klacht is ingediend, naar de gegrondheid van de klacht en naar het antwoord op de vraag of de gedraging als geheel of gedeeltelijk al of niet behoorlijk kan worden beoordeeld.

Gedraging van een ambtenaar wordt aangemerkt als te zijn van het boven de ambtenaar staande Eilandsorgaan.

8) In het kader van zijn onderzoek kan de Ombudsfunctionaris bij de betrokken eilandsorganen en ambtenaren de door hem gewenste inlichtingen opvragen; het Eilandsorgaan en de ambtenaar zijn wettelijk verplicht bedoelde inlichtingen binnen een door de Ombudsfunctionaris gestelde termijn te verstrekken, tenzij zij zich van het voldoen aan deze verplichting wettelijk mogen verschonen.

9) De Ombudsfunctionaris kan gedurende het onderzoek de klager en het Eilandsorgaan voorstellen doen om onderling tot een oplossing van de klacht te komen (de methode van bemiddeling of interventie op het informele behandelingstraject). Deze methode kan in het bijzonder worden gevolgd in die zaken waarin de klager vooral een direct belang heeft bij een vlotte tussenkomst van de Ombudsfunctionaris of de klachtbehandelaar en waarbij de verwachting bestaat dat zulk een tussenkomst effectief zal kunnen zijn. In de praktijk wordt de klacht op het interventietraject niet schriftelijk bij het Eilandsorgaan aangekaart en veelal op het niveau van de eilandsdiensten (d.t.v. een contactambtenaar) afgehandeld. Deze interventiemethode wordt in verreweg de meeste klachtzaken (90 %) toegepast (mede vanwege het uitblijfpatroon in reacties van de eilandsorganen).

10) Na afronding van het onderzoek zal de Ombudsfunctionaris overgaan tot het opstellen van een 'nota van voorlopige bevindingen'. Alvorens tot zijn hierop volgende rapport en zijn oordeel te komen biedt hij de nota aan het Eilandsorgaan en de klager aan met verzoek om zich over de voorlopige bevindingen uit te spreken.

11) Het onderzoek mondt in de regel uit in een rapport van de Ombudsfunctionaris, met daarin verwerkt zijn bevindingen en tenslotte zijn oordeel over de onderzochte gedraging, verkregen na toetsing daarvan aan de door hem gehanteerde behoorlijkeheidsnormen.

De bevindingen van de Ombudsfunctionaris vormen de basis voor zijn beoordeling van de onderzochte gedraging. De Ombudsfunctionaris kan ook zijn aanbevelingen aan het Eilandsorgaan in overweging geven.

12) Het oordeel van de Ombudsfunctionaris heeft geen bindende kracht. Van het Eilandsorgaan mag immers worden verwacht dat het, uit een oogpunt van behoorlijk bestuur en rechtsbescherming van de burger, aan het oordeel en de aanbevelingen van de Ombudsfunctionaris genoegzaam gevolg geeft.

II.5. De ontvankelijkheid van burgers in hun klachten

Tot de wettelijk reguliere klanten van het Bureau van de Ombudsfunctionaris behoren burgers en rechtspersonen die klachten of andere uitingen van ongenoegen hebben over gedragingen van eilandsorganen, hun leden, en de onder de eilandsorganen ressorterende diensten en ambtenaren en andere in eilandsdienst werkzame personen.

Rechtzoekenden die klachten hebben over gedragingen van andere instanties dan de organen van het Eilandgebied zijn dus formeel niet ontvankelijk voor de Ombudsfunctionaris.

Niet ontvankelijk voor de Ombudsfunctionaris zijn voorts rechtzoekenden die klachten hebben die direct gaan over algemeen bindende voorschriften en algemene beleidsregels van overheidsorganen. De Ombudsfunctionaris kan uiteraard wel klachten behandelen die gaan over gedragingen gelegen in het kader van de 'uitvoering' van zulke voorschriften of beleidsregels in een bepaalde aangelegenheid.

De Ombudsfunctionaris is voorts in sommige gevallen niet bevoegd en in sommige gevallen niet verplicht om klachten in behandeling te nemen.

Zo is de Ombudsfunctionaris wettelijk "niet bevoegd" een onderzoek in te stellen of voort te zetten:

- a) indien de aangelegenheid behoort tot het algemeen beleid van een orgaan;
- b) betreffende algemeen verbindende voorschriften;
- c) indien ten aanzien van de gedraging een administratiefrechtelijke, een burgerrechtelijke of een strafrechtelijke procedure loopt of een administratiefrechtelijke uitspraak is gedaan.

Voorts is de Ombudsfunctionaris wettelijk "niet verplicht" een onderzoek in te stellen of voort te zetten, indien:

- 1) op het moment van de indiening van de klacht een jaar is verstreken na de gedraging;
- 2) de klacht niet voldoet aan de wettelijke vereisten;

- 3) de klacht kennelijk ongegrond is;
- 4) het belang van de klager of het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is;
- 5) de klager een ander is dan degene jegens wie de gedraging heeft plaatsgevonden;
- 6) een klacht, dezelfde gedraging betreffende, bij hem in behandeling is of – behalve indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid bekend is geworden en zulks tot een ander oordeel over bedoelde gedraging zou hebben kunnen leiden – door hem is afgedaan;
- 7) ten aanzien van de gedraging voor de klager een administratiefrechtelijke voorziening heeft opengestaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt.

Het wettelijke kader voor de ontvankelijkheid van klachten verschaft voorts voldoende ruimte voor nadere invulling met een eigen additioneel ontvankelijkheidsbeleid van de Ombudsfunctionaris ten aanzien van klachten die niet direct onder de competentie van de Ombudsfunctionaris vallen maar die wel tot de sfeer van de openbare sector behoren; deze dienen volgens de wetgever met zorg te worden afgehandeld (vraagbaak-/verwijsfunctie).

Zo strekt het in de loop van de tijd ontwikkelde ontvankelijkheidsbeleid van de Ombudsfunctionaris zich inmiddels additioneel uit tot een categorie van informeel ontvankelijke rechtzoekenden inzake klachten over gedragingen van overheid-n.v.'s en overheidstichtingen. De bemoeienis van het ombudsmanbureau in de praktijk is hier zelfs meer dan die van de vraagbaak- en verwijsfunctie, maar in de regel beperkt tot de informele behandeling in de vorm van interventie, bemiddeling, advisering, verwijzing al of niet met introductie op afstand, een en ander vaak bij wijze van eerstehulpverlening in de sociaal-juridische sfeer.

Personen die in dienst van het Eilandgebied werkzaam zijn, zoals eilandsambtenaren, die als zodanig klachten hebben met een juridisch-rechtspositionele achtergrond, worden om beleidsmatige redenen voorlopig niet als klager ontvangen. De Ombudsfunctionaris is niet verplicht deze soort klachten te behandelen wegens het bestaan van andere rechtsbescherming biedende voorzieningen die voor de ambtenaar openstaan.

Deze categorie van rechtzoekenden (eilandsambtenaren e.d.) is op een door de Ombudsfunctionaris beleidsmatig aangegeven grondslag wel ontvankelijk indien:

- a) de klacht betrekking heeft op omstandigheden in dienstverband die uitsluitend betrekking hebben op intermenselijke betrekkingen en gevoelsmatigheden op ethisch gebied en op schending van normen van mensenrechtelijke aard;

b) het betreft een klacht of melding over een aantasting van de integriteit binnen een eilandelijke overheidsinstantie, zoals een (vermoedelijk) geval van fraude of corruptie, of andere integriteitschending; de Ombudsfunctionaris kan hierbij op verzoek van de klager of melder ook de rol van (externe) vertrouwenspersoon innemen in het kader van zijn rol als ombudsman in de informele sfeer van interventie en bemiddeling teneinde tot een voorkomende oplossing te geraken.

Voorts heeft de Ombudsfunctionaris, in dezelfde lijn van informele ontvankelijkheid, sedert het najaar van 2006 besloten om, voor zo ver mogelijk bij wijze van interventie en bemiddeling in de informele sfeer, voor behandeling in ontvangst te nemen ook de bij zijn bureau verzeild ingekomen klachten over gedragingen van bestuurlijke landsorganen en landsdiensten. Deze beslissing hield verband met een verkennende anticipering op een toekomstige situatie, naar aanleiding van het na Referendum 2005 aanvankelijk actueel gebleven voornemen van de Landsregering om een Landelijk Ombudsmaninstituut (voor de N.A.) in te stellen en vervolgens met het oog op de toekomstige staatkundige structuur van Curaçao.

In het verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris voornamelijk de bij hem aangebrachte klachten, die betrekking hadden op gedragingen van eilandsorganen en hun ambtenaren en diensten zoals gebruikelijk voor formele behandeling in ontvangst genomen en heeft hij de klachten over gedragingen van overheid-n.v.'s en overheidstichtingen, voor zover bij hem ingediend, voor behandeling bij wijze van sociaaljuridische hulpverlening in ontvangst genomen.

Voor de oplossing in het verslagjaar van vele van de informeel in de sfeer van interventie en bemiddeling behandelde klachten heeft het Ombudsmanbureau ook in het afgelopen verslagjaar opnieuw op een uitstekende medewerking van de betrokken eilandsdiensten en andere instanties, een uitzondering daargelaten, kunnen rekenen.

Zo heeft de informele klachtenbehandeling in samenwerking met de betrokken eilandsdiensten en instanties een snellere, effectievere en in het algemeen positievere resultaat voor de klanten van het ombudsmanbureau opgeleverd dan de volwaardige behandeling op het formele traject in de richting van het Eilandsbestuur.

Een relatief aanzienlijk aantal klachten is aldus met behaald voordeel voor de klagers opgelost of anders naar tevredenheid van de klagers afgehandeld. In het algemeen blijken klanten, die geen voordeel hebben behaald, zich met de bij de afhandeling verkregen informatie daarover begripvol tevreden te stellen.

De door hen aanvankelijk bij de eilandsdiensten ontvangen informatie bleek niet als overtuigend of als niet volledig te zijn ervaren.

Het Eilandsbestuur is ook in het verslagjaar in het algemeen habitueel in gebreke gebleven om diligent te reageren op de klachtmatige benaderingen en nota's van de Ombudsfunctionaris, de schriftelijke rappels van de Ombudsfunctionaris ten spijt.

Gerekend vanaf het operationeel bestaan van het ombudsmanbureau (sedert medio augustus 2004) verkeert ongeveer de helft van de door Ombudsfunctionaris bij het Eilandsbestuur formeel aangekaarte klachtzaken in eerste of opvolgende instantie binnen de overheidsadministratie nog in behandeling.

III. HET INTERNE BUREAUGEBEUREN

III.1. Algemeen

In het verslagjaar hebben de beperkte bemensing van het instituut in relatie tot het aanzienlijk toegenomen werkaanbod en de door het Eilandsbestuur gehandhaafde beperking van de financiële middelen en beperking van de beheersbevoegdheden van de Ombudsfunctionaris eraan in de weg gestaan om met gedegen projectmanagement en met behulp van de beschikbare middelen de gestelde doelen genoegzaam te benaderen

III.2. Personele aangelegenheden

a. Het uitblijven van personele versterking

De voornemens van de Ombudsfunctionaris om ook in 2007 een administratieve kracht aan te trekken voor een deugdelijke opvang in de interne eerstelijns van het bureau ten aanzien van zich aandienende klanten en om nog een extra intaker/onderzoeker (klachtbehandelaar) aan te trekken om de toenemende werkdruk enigszins te verlichten, bleken door het aanhoudende bezuinigingstreven van het Eilandsbestuur niet realiseerbaar.

Voor het jaar 2008 is de Ombudsfunctionaris er wel in geslaagd om de nodige begrotingskredieten toegewezen te krijgen voor deze als zeer noodzakelijk gevoelde personele uitbreiding en voor de daarmee gepaard gaande materiële uitbreiding voor de werkplekken.

De Ombudsfunctionaris hoopt bedoelde twee krachten in 2008 desnoods vanuit het eilandelijk ambtenarenapparaat te kunnen aantrekken.

In september 2007 werd het bureau versterkt met een stagiaire op h.b.o.- niveau (sociaal-juridische dienstverlening) die in verband met haar studie voor stageperiode van tien maanden tot dit bureau is toegetreden.

b. Verdere ontwikkeling van de personele bekwaamheid

In het verslagjaar is, in eigen beheer, ten behoeve van de bureaumedewerkers een viertal intern gehoudencursussen verzorgd, ter verdere vergroting van hun vakbekwaamheid en persoonlijke vorming kennis, op de volgende gebieden:

Motivation, Quality Awareness & Process Management, Teambuilding & Process Management, Gespreksvaardigheid, Creatieve vaardigheden en Zelfontwikkeling.

De Senior Jurist, mevrouw mr. A.M.T. Martijn, heeft met succes het keuzevak “Advance Good Governance” gevolgd. Tevens heeft zij in december 2007 bij het Instituut van de Ombudsman van Trinidad en Tobago een week stage gelopen.

c. Amtsjubileum

In het verslagjaar heeft de Secretaris tevens Tweede, de heer R.M.F. Da Costa Gomez, zijn 25-jarige ambtsjubileum gevierd. Bij deze gelegenheid heeft de Secretaris uit handen van de Ombudsfunctionaris een oorkonde en een felicitatiebrief ontvangen.

III.3. Samenwerkingsrelaties t.b.v de verdere bureauontwikkeling

a. Het samenwerkingsproject No/OBC

Het project van samenwerking met de Nationale Ombudsman, dat ten doel had het Bureau van de Ombudsfunctionaris op Curaçao zowel in intern als in extern opzicht verder te helpen ontwikkelen en het in staat te stellen een verbeterde invulling te geven aan de realisering van zijn doelstellingen en visies en daarmee een belangrijke bijdrage te leveren aan het helpen bevorderen van goed bestuur en bestuurlijke integriteit en het helpen bevorderen van mensenrechtelijke waarden in de Curaçaose gemeenschap, is in het verslagjaar vanwege ingetreden vertragingen op het traject richting USONA afgewezen.

Met deze afwijzing van het projectdossier is ook de nagestreefde doelstelling van het project verloren gegaan. De Ombudsfunctionaris heeft zijn aanvankelijke hoop om met dit project, in de nabije toekomst en verder, een belangrijk instrumentarium voor de verdere, professionele ontwikkeling van zijn bureau en diens maatschappelijke functie, met een acceleratie in de richting van zijn hoofddoel, te weten de bevordering van de kwaliteit van het openbaar bestuur, te hebben mogen ontvangen, geheel moeten laten varen.

b. De samenwerkingsrelatie t.b.v. van het klachtenregistratiesysteem

Het geautomatiseerde klachtenregistratiesysteem (KRS) van het Bureau van de Ombudsfunctionaris, dat reeds in 2004 door de Gemeente Enschede in het kader van een samenwerkingsrelatie ter beschikking is gesteld, is in het verslagjaar verder verfijnd geworden teneinde het onderdeel van de verwerking van managementinformatie ten behoeve van het bureau nog effectiever te maken.

In het voorjaar heeft de heer Frans Veltkamp, Hoofd van de ICT-afdeling van de Gemeente Enschedé, vergezeld van een medewerker, mevr. Saskia van Dijk, ter voorbereiding van deze verdere ontwikkeling van het KRS, een werkbezoek aan het Ombudsmanbureau gebracht. In het najaar heeft de heer Veltkamp, tijdens zijn bezoek op Curaçao voor werkzaamheden elders, wederom het ombudsmanbureau bezocht en daarbij een vernieuwde versie van het KRS aan de Ombudsfunctionaris ter beschikking gesteld.

c. Website

In het verslagjaar is ook verder gewerkt aan de introductie van een eigen website, welk project inmiddels in een vergevorderd stadium is. Naar verwachting zal de website tegen medio 2008 worden gelanceerd.

IV. DE BEHOORLIJKHEIDSTOETSING DOOR DE OMBUDSMAN

IV.1. Algemeen

De Ombudsfunctionaris heeft in het verslagjaar aan de hand van de zich voordoende praktijk een aantal nieuwe formuleringen (zie paragraaf IV.6.) van bestuurlijke behoorlijkheidsnormen toegevoegd aan het arsenaal van behoorlijkheidsnormen, het Normenstelsel van de Ombudsfunctionaris, dat de Ombudsfunctionaris in voorkomende gevallen bij zijn toetsing van overheidsgedragingen hanteert.

Bestuurlijke gedragingen van de eilandelijke overheid dienen, om naar het oordeel van de Ombudsfunctionaris voor 'behoorlijk' door te gaan, te voldoen niet alleen aan het geschreven en het ongeschreven recht (rechtmatigheidsnormen) maar ook aan doelmatigheidsvereisten en aan andere behoorlijkheidsnormen buiten de eigenlijke rechtssfeer op het gebied van de zorgvuldigheid en de betamelijkheid die in diverse opzichten van de overheid tegenover burgers mag worden verwacht.

Het totale toetingskader van de Ombudsfunctionaris, zoals door deze in het verslagjaar en verder aangehouden, omvat derhalve de toetsing van bestuurlijke overheidsgedragingen op 'behoorlijkheid' in ruime zin, te weten de rechtmatigheids- en de doelmatigheidstoetsing en de behoorlijkheidstoetsing in enge zin. Dit laatste, de toetsing buiten de eigenlijke rechtssfeer, heeft in het bijzonder betrekking op de door de eilandelijke overheid te betrachten zorgvuldigheid ten aanzien van de administratieve organisatie en processen voor zover deze het belang van burgers (kunnen) raken en ten aanzien van de intermenselijke attitude voor zover zij ethische gevoelens en waarden van burgers (kunnen) raken.

IV.2. De behoorlijkheidsnormen op het gebied de rechtmatigheid

Ingevolge de behoorlijkheidsnormen in ruime zin, zoals in beeld gebracht in het door de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar aangehouden normenstelsel, dienen bestuurshandelingen van de overheid, dus besluiten en andere (rechts)handelingen, waaronder die met een privaatrechtelijke grondslag, dienen eerstens te voldoen aan het geschreven recht, te weten verdragen, wettelijke regelingen en jurisprudentie, en aan het ongeschreven recht, te weten algemene rechtsbeginselen en gewoonterecht.

Bestuurlijke en privaatrechtelijke bevoegdheden tot bestuurshandelingen behoren (direct of indirect) zo aan een wettelijke regeling of anders aan een taakstelling te kunnen worden ontleend. De bevoegdheidsuitoefening behoort dan gebonden te zijn aan wettelijke normen – al of niet met ruime beleidsvrijheid – en aan voorgeschreven procedures.

De in het normenstelsel in ruime zin geformuleerde behoorlijkheidsnormen, zijn, voor zover zij behoren tot het ongeschreven recht (ongeschreven rechtsnormen), in de vorm van algemene rechtsbeginselen en van algemene beginselen van behoorlijk bestuur ontwikkeld in de algemene rechtsovertuiging en de jurisprudentie, een en ondersteund door de rechtsgeleerdheid, en zij gelden voor alle gedragingen (handelen en nalaten) van het bestuur, dus voor zowel publiekrechtelijke als voor privaatrechtelijke gedragingen en voor zowel rechtshandelingen als feitelijke gedragingen. Ook gebruiken kunnen hier als norm gelden.

Zo worden in het normenstelsel tot de behoorlijkheidsnormen van het ongeschreven recht gerekend:

- het gelijkheidsbeginsel,
- het rechtszekerheidsbeginsel,
- het algemene persoonlijkheidsrecht,
- de algemeen verbintenisscheppende beginselen,
- het evenredigheidsbeginsel,
- het beginsel 'pacta sunt servanda',
- de 'ne bis in idem'-norm,
- het beginsel van redelijkheid en billijkheid,
- de normen van goed gebruik, goede zeden en
- enige algemene beginselen van behoorlijk bestuur (niet ex jurisprudentie).

De behoorlijkheidsnormen van het geschreven recht (geschreven rechtsregels), waaraan de bestuurshandelingen op behoorlijkheid primair kunnen worden getoetst, worden door de Ombudsfunctionaris in zijn normenstelsel ontleend aan:

- de betreffende regeling (waarop de bestuurshandeling gestoeld moet zijn);
- de wettelijke regelingen van hogere orde (voorrang / grondrechten);
- de eventueel bestaande uitvoeringsvoorschriften (ex a en b);
- verdragsrechtelijke bepalingen (fundamentele mensenrechten en vrijheden);
- de jurisprudentie (nationaal, regionaal of koninkrijks en internationaal).

Behoorlijkheidsnormen op het gebied van het geschreven en ongeschreven recht hebben in het normenstelsel betrekking zowel op formele als op materiële aspecten

van de bestuurlijke besluitvorming, met name op:

- de voorbereiding, inrichting en vorming van het besluit (formele vereisten);
- de inhoud, uitkomst en uitwerking van het besluit (materiële vereisten).

IV.3. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Een belangrijk kader uit het normenstelsel dat de Ombudsfunctionaris bij de toetsing op rechtmatigheid van bestuurlijke gedragingen aanhoudt, is dat van de 'algemene beginselen van behoorlijk bestuur'.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur behoren deels tot het geschreven recht (jurisprudentie) en deels tot het ongeschreven recht (algemene rechtsbeginselen); zij zijn in ieder geval (nog) niet gecodificeerd.

Het Eilandsbestuur behoort zich, zoals ook in beeld gebracht in het normenstelsel, in bepaalde aangelegenheden te gedragen (bij handelen, nalaten, besluiten en beslissen) in overeenstemming met bovenbedoelde behoorlijkheidsnormen, waaronder de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zowel waar het betreft bestuurlijke, privaatrechtelijke als feitelijke gedragingen.

De algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb 3) zijn te onderscheiden in:

a. de formele beginselen:

- formeel zorgvuldigheidsbeginsel (gedegen onderzoek feiten en belangen, belangenafweging);
- fair play-beginsel (onpartijdigheid, voldoende inspraak en verdediging voor de burger);
- verbod van 'détournement de procedure' (formeel juiste procedure, verbod misbruik);
- motiveringsbeginsel (draagkrachtige, deugdelijke, voor belanghebbende kenbare motivering);
- formeel rechtszekerheidsbeginsel (duidelijkheid en formeel regelgetrouwe inslag);

b. de materiële beginselen

- materieel zorgvuldigheidsbeginsel (zorgvuldige belangenafweging v.w.b. gevolgen);
- specialiteitsbeginsel (verbod 'détournement de pouvoir', stelselmatigheid in beleidspatroon);
- materieel rechtszekerheidsbeginsel (verbod terugwerkende kracht, behoud rechten);
- vertrouwensbeginsel (gewekte gerechtvaardigde verwachtingen / toezeggingen nakomen);
- gelijkheidsbeginsel (gelijke gevallen gelijk en ongelijke gevallen ongelijk behandelen);
- evenredigheidsbeginsel (evenredige verhouding tussen maatregel en gevolg voor de burger).

IV.4. De aan het recht ontleende behoorlijkheidsnormen, nader geformuleerd

De Ombudsfunctionaris heeft de aan het recht ontleende behoorlijkheidsnormen als volgt in zijn normenstelsel geformuleerd:

1. Gelijke behandeling van mensen in gelijke gevallen

Een Eilandsorgaan alle mensen in gelijke gevallen gelijkelijk te behandelen en in ongevallen ongelijkelijk te behandelen naar mate van de ongelijkheid.

2. Respect voor het recht op persoonlijke vrijheid van de mens

Een Eilandsorgaan behoort het recht van de mens op persoonlijke vrijheid te respecteren.

3. Eerbiediging der persoonlijke levenssfeer (bescherming persoonsgegevens)

Een Eilandsorgaan behoort, ook met betrekking tot de persoonsgegevens van een burger, de persoonlijke levenssfeer (privacy) van de betreffende burger te eerbiedigen en te beschermen.

4. Wetmatig bestuur

Het bestuur van een Eilandsorgaan behoort jegens de burger in het algemeen behoorlijk en in beginsel ondermeer “wetmatig” te zijn. De burger heeft dus recht op “wetmatig bestuur”, derhalve op bestuur dat in beginsel berust op wettelijke grondslag en zich ook in overeenstemming met de wet en haar strekking voltrekt.

5. Zorgvuldig bestuur

Het bestuur van een Eilandsorgaan behoort jegens de burger in het algemeen behoorlijk en in het bijzonder ondermeer zorgvuldig te zijn. De burger heeft dus recht op zorgvuldig bestuur, op zorgvuldigheid in de manier waarop eilandsorganen en ambtenaren met de burger omgaan.

6. Doordacht bestuur

Het bestuur van een Eilandsorgaan behoort jegens de burger in het algemeen behoorlijk en in het bijzonder ondermeer doordacht te zijn. De burger heeft dus recht op doordacht bestuur, met name op de inhoudelijke behoorlijkheid van de uitwerkingen en resultaten van bestuurlijke handelingen waaromtrent het bestuur beleidsvrijheid heeft.

7. Eerbiedigend bestuur

Het bestuur van een Eilandsorgaan behoort jegens de burger in het algemeen

behoorlijk en in het bijzonder ondermeer eerbiedigend te zijn jegens de fundamentele rechten en vrijheden van de mens. De burger heeft dus recht op eerbiedigend bestuur, derhalve op bestuur dat de grondrechten en de fundamentele mensenrechten eerbiedigt.

8. Eerbiediging en beperking van fundamentele mensenrechten

Een Eilandsorgaan behoort zich te onthouden van inbreuken op de fundamentele rechten en vrijheden van de mens, tenzij het orgaan handelt overeenkomstig de wet en wettelijk gestelde voorwaarden.

9. Honorering van gerechtvaardigde verwachtingen

Een Eilandsorgaan behoort in beginsel de door hem bij een burger gewekte, gerechtvaardigde verwachtingen te honoreren.

IV.5. De behoorlijkheidsnormen op het gebied van de overige zorgvuldigheid

Zoals eerder gesteld, betreft het hier de toetsing op behoorlijkheid in enge zin, buiten de eigenlijke rechtssfeer, derhalve normen die betrekking hebben op de van de overheid tegenover de burger in diverse opzichten te verwachten zorgvuldigheid, zoals ten aanzien van de administratieve processen en organisatie van de overheid voor zover deze het belang van burgers (kunnen) raken en ten aanzien van de intermenselijke attitude en sociale betrekkingen voor zover zij gevoelsmatige- en ethische belevingen (waarden) van burgers (kunnen) raken. Uitgangspunt hierbij is het recht van de burger op een attente bejegening van de overheid.

Het betreft hier de volgende, in het normenstelsel in beeld gebrachte behoorlijkheidsnormen ten aanzien van het Eilandsbestuur:

1. Voorkomend bestuur

Het bestuur van een Eilandsorgaan jegens de burger behoort niet alleen rechtmatig en zorgvuldig te zijn maar ook voorkomend te zijn. Zo behoren de bestuurder en de ambtenaar respect te betonen voor de waardigheid van de burger als mens en voor zijn of haar gevoelsmatige en persoonlijke integriteit. Zij behoren zich tegenover de burger als klant reeds in de intermenselijke relatiesfeer vooral voorkomend, beleefd, vriendelijk, hulpvaardig, actief, bereikbaar en aanspreekbaar te betonen. Zij behoren ook een open oog te hebben voor de positie en de belangen van burger en tegenover deze voldoende inlevingsvermogen te betonen. De bestuurder of ambtenaar die in dit verband tegenover de burger een steek laat vallen behoort op ruitelijke wijze diens excuses jegens de burger te maken.

2. Zelfoptimaliserend bestuur

Het bestuur van een Eilandsorgaan behoort jegens de burger in het algemeen behoorlijk te zijn en in bijzonder zelfoptimaliserend te zijn. Het behoort zijn organisaties optimaal te blijven ontwikkelen en zich daarbij ervoor in te spannen om optimaal aan de normen van zorgvuldigheid jegens de burger te (gaan) voldoen voornamelijk waar het de van eilandsdiensten te verwachten zorgvuldigheid jegens de burger betreft. Uitgangspunt hierbij is dat eilandsorganen en eilandsdiensten binnen de bestaande, organisatorische capaciteitsgrenzen van hun organisatie optimaal behoren te streven naar optimale zorgvuldigheid jegens de burger, waar het betreft hun organisatie, administratie, processen en dienstverlening.

3. Het vereiste van professionaliteit jegens de burger

Een Eilandsorgaan en de daaronder ressorterende ambtenaren met speciale kwalificaties dienen jegens burgers te handelen overeenkomstig de standaarden van de beroepsgroep waartoe die ambtenaren behoren.

4. Het vereiste van voortvarendheid

Een Eilandsorgaan behoort op benaderingen van de burger voortvarend te handelen en ter zake diligent te blijven.

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking

Een Eilandsorgaan de daaronder ressorterende ambtenaren behoren burgers, met het oog op de behartiging van hun belangen, actief en desgevraagd van adequate informatie te voorzien.

6. Het vereiste van Integriteit

Van een Eilandsorgaan wordt verwacht dat het zowel intern als extern steeds handelt in overeenstemming met de geldende normen, derhalve met de ongeschreven rechtsregels, de wettelijke regels, de beleidsplannen, de beleidsregels, de voorschriften, de dienstorders, de voorgeschreven procedures, de ongeschreven normen van zorgvuldigheid in de ruimste zin van het woord, en dergelijke. Ook d schijn van niet-integer gedrag behoort steeds te worden voorkomen.

7. Bescherming tegen sexuele intimidatie

Een Eilandsorgaan behoort eilandsambtenaren en andere werknemers zoveel mogelijk te beschermen tegen sexuele intimidatie en de nadelige gevolgen ervan.

8. Rechtmatigheid van politiegeweld

Politieoptreden met gebruikmaking van geweld onder het gezag van de Gezaghebber, in diens hoedanigheid van Plaatselijk Hoofd van Politie, behoort, behalve aan de geschreven voorschriften, ook te beantwoorden aan de algemene normen van proportionaliteit (evenwicht tussen middel en doel) en subsidiariteit (minst ingrijpend middel).

9. Spreekvrijheid voor ambtenaren

Een Eilandsorgaan behoort, uit een oogpunt openheid en transparantie van bestuur in het licht van deugdelijkheid van bestuur, in adequate mate de spreekvrijheid van ambtenaren tegenover burgers te honoreren.

10. De actieve spreekplicht van de ambtenaar

Een Eilandsorgaan behoort in het belang van goed bestuur niet alleen de spreekvrijheid van de ambtenaar maar zeker ook de op de ambtenaar rustende spreekplicht, waaronder de actieve adviesplicht, te respecteren.

IV.6. In de praktijk verder ontwikkelde (interpretatie van) normen

De door de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar aan de hand van de zich voordoende praktijk aan zijn normenstelsel toegevoegde normen heeft hij als volgt geformuleerd:

1) Het behoorlijkheidsgehalte van subsudietoekenningen door het Eilandsbestuur wordt mede bepaald aan de hand van de manier waarop de subsidieontvanger met de subsidies en de behoeftige doelgroep omgaat.

Ouderenzorg mag tot één van de kerntaken van het Eilandgebied Curaçao worden gerekend. Van het Eilandsbestuur mag dan worden verwacht dat het daadwerkelijk met de nodige doordachtheid en kwaliteitbewustheid te werk gaat bij het verlenen van subsidies aan de stichtingen die particuliere bejaardentehuizen beheren.

Het behoorlijkheidsgehalte van de gedragingen van het Bestuurscollege, verband houdende met de door dit College verleende subsidies ten behoeve van deze bejaardentehuizen, wordt dan ook geacht mede te worden bepaald aan de hand van het kwaliteitgehalte van het beheer van die tehuizen en het regiem daarin, waaronder begrepen het kwaliteitgehalte van de bejegening in de diverse opzichten van de in bedoelde tehuizen ondergebrachte mensen.

Geabstraheerd geldt dan als hoofdnorm: De mate van behoorlijkheid van een besluit van het Eilandsbestuur tot toekenning van een subsidie uit de Eilandskas wordt mede bepaald aan de hand van het kwaliteitgehalte van de wijze waarop de

subsidieontvangende instelling (ongemoeid) in diverse opzichten met die subsidie blijkt te kunnen omgaan.

2) De houding van klager is van invloed op de mate van verplichting die de Ombudsfunctionaris heeft tot het verder voortzetten van een ingesteld onderzoek.

Wanneer de Ombudsfunctionaris, na aanvankelijk ingesteld onderzoek naar aanleiding van een bij hem ingediende klacht, gelet op de feiten en omstandigheden waaronder de geringheid van het aan de bestuursgedraging in kwestie toe te kennen gewicht, meer heil ziet in het aansturen op een oplossing van de klacht door informele bemiddeling door hem tussen klagers en een derde, wiens activiteiten de aanleiding zijn van de over de bestuursgedraging ingediende klacht, terwijl daarentegen klager zonder een opgave van een gerechtvaardigde reden niet bereid is aan de bemiddeling mee te werken, zulks anders dan die derde, acht de Ombudsfunctionaris zich niet verplicht het onderzoek voort te zetten.

3) De aanspreekbaarheid van een Eilandsorgaan voor de Ombudsman

De Gezaghebber, in diens wettelijk geattribueerde hoedanigheid van bevoegde autoriteit inzake de inbewaringstelling en de verwijdering uit het land van vreemdelingen, staat formeel geheel los van het Bestuurscollege. De Ombudsfunctionaris kan derhalve de handelwijze van het Bestuurscollege (i.c. het zorgdragen voor de bewaking van de door de Gezaghebber in bewaring gestelde vreemdelingen in een flagrant onrechtmatige detentietoestand), als onderwerp van zijn onderzoek en beoordeling, formeel niet tot het primaat rekenen van de Gezaghebber in genoemde hoedanigheid. Het Bestuurscollege draagt een eigen verantwoordelijkheid voor zijn handelwijze in deze aangelegenheid (de opdracht tot bewaking van de vreemdelingen en het daartoe inschakelen van een particulier bewakingsbedrijf), waaromtrent dit College ook voor de Ombudsfunctionaris aanspreekbaar geacht wordt.

4) Gedragingen van particuliere bewakers die door Bestuurscollege zijn ingeschakeld voor de uitvoering van een stuk overheidszorg zijn toe te rekenen aan dat College.

De toetsing door de Ombudsfunctionaris van bestuurlijke gedragingen op behoorlijkheid behoort niet alleen te geschieden tegen het licht van alleen rechtmatigheidsnormen maar ook tegen het licht van de buitenrechtelijke zorgvuldigheidsvereisten die (behoren te) gelden op het niveau van overheidsdiensten en uitvoerende werknemers in de sfeer van organisatie,

procesgang en menselijke attitude, ook indien de werknemers in casu behoren tot een particulier bewakingsbedrijf dat werkzaam is in het kader van de uitvoering van een door het Bestuurscollege aan dit bedrijf in privaatrechtelijk verband opgedragen taak, welke taak deel uitmaakt van de overheidszorg.

5) Het langdurig niet-reageren van een Eilandsorgaan op klachtrelevante stukken van de Ombudsfunctionaris geeft aanleiding tot ambtshalve in te stellen onderzoek daaromtrent van de Ombudsfunctionaris.

Wanneer het Bestuurscollege meer dan zestien maanden lang in gebreke blijft op enigerlei wijze te reageren op de inhoud van een hem door de Ombudsfunctionaris aangeboden nota van aanbevelingen in het kader van de afronding van een klachtzaak, zulks ondanks de rappelbrieven daaromtrent van de Ombudsfunctionaris, maakt het Bestuurscollege zich vermoedelijk dermate schuldig aan een niet-behoorlijke gedraging in het kader van de behandeling van bedoelde klachtzaak dat deze gedraging een zelfstandig karakter krijgt welke in aanmerking komt voor een afzonderlijk, ambtshalve door de Ombudsfunctionaris in te stellen onderzoek.

6) Het Bestuurscollege mag zich niet het primaat aanmeten van het wetgevingsinitiatief.

a. De Eilandsraad is, gelet op het gestelde in artikel 24 ERNA, niet absoluut afhankelijk van het Bestuurscollege om te besluiten een eilandsverordening te gaan maken of te wijzigen. De opstelling van het Bestuurscollege tegenover de Ombudsman en klager, waarbij dit College zich kennelijk het exclusieve primaat aanmeet van het wetgevingsinitiatief ten aanzien van de eilandsverordening, bevat naar het oordeel van de Ombudsman derhalve een verregaand ondemocratische miskennis van de bevoegdheid van de Eilandsraad om als volksvertegenwoordiging zelfstandig tot het gaan maken of wijzigen van eilandsverordeningen te besluiten. Naar het oordeel van de Ombudsman heeft het Bestuurscollege alsdan, wat diens medewerking aan dit recht van initiatief van de Eilandsraad betreft, ten principale een uitvoeringsplicht, zulks reeds ten aanzien van het voorbereiden en aan de Eilandsraad aanbieden van het door deze Raad op te vragen wetsontwerp.

b. Klager heeft zijn verzoek, waaromtrent formeel door de Eilandsraad had moeten worden beslist (bij eilandsverordening), aan het Bestuurscollege geadresseerd en bij het Bestuurscollege ingediend. Het Bestuurscollege heeft vervolgens het verzoek van Klager eigenmachtig, geheel buiten de Eilandsraad om, zelfstandig afgewezen en afgehandeld, nadat overigens het College daaromtrent het advies van een commissie had ingewonnen.

Het Bestuurscollege is formeel niet bevoegd zulk een verzoek eigenmachtig af te wijzen. Evenals andere eilandsinstanties behoorde het Bestuurscollege, na ontvangst van het verzoekschrift van Klager, dit geschrift met voortvarendheid naar de Eilandsraad door te sturen, al of niet voorzien van een advies, en de klant hiervan schriftelijk in kennis te stellen. Met deze gedraging (eigenmachtige afwijzing van klagers verzoek) heeft het Bestuurscollege in het geheel niet behoorlijk jegens Klager gehandeld.

7) De detentie van illegale vreemdelingen dient volkomen in wettelijke voorschriften te zijn ingebed.

a. De door een hoofdinspecteur van politie namens de Gezaghebber tegen een aantal illegale vreemdelingen ondernomen uitvaardiging van bevelen tot vrijheidsbeneming in de vorm van inbewaringstelling en verwijdering, is uit verdragsrechtelijk oogpunt onrechtmatig en reeds niet in overeenstemming met een landsverordening (art. 19 LTU) – geen wettige mandaatsmogelijkheid – geschied. Niet kan worden gesteld dat voor dit mandaat bestuursrechtelijk geen formalisering is vereist; artikel 5, lid 1, aanhef, van het EVRM verlangt immers in gevallen als dit, waarbij het gaat om de vrijheidsontneming aan mensen, een wettelijk voorgeschreven procedure.

b. Het gedetineerd doen houden van een aantal vreemdelingen in enkele barakken zonder een wettelijke aanwijzing van de barakken als detentieinrichting, zonder een wettelijke (basis voor een) regeling voor de opvang, insluiting en onderbrenging van mensen in de barakken, noch voor de verdere (voortgezette) detentie van deze mensen, zonder wettelijk voorgeschreven procedures voor het regiem in de barakken en de omgang met de gedetineerden in alle aspecten, zonder een wettelijke formalisering van de bewaking en van de bevoegdheden van de bewakers, in het bijzonder zonder een huishoudelijk reglement, gedragsregels, tuchtregels, (voldoende) voorzieningen voor privacybescherming, persoonlijke veiligheid, hygiëne, medische en geestelijke verzorging, voldoende luchtgelegenheid, rechtsbescherming en administratieve zorg voor voortvarendheid in afhandeling van zaken, druist in tegen geldende verdragsrechtelijke bepalingen en is derhalve onrechtmatig.

8) De behandeling en de bejegening van illegale vreemdelingen dienen aan de geldende verdragsbepalingen te voldoen.

a. Het langdurig (maandenlang) ter verwijdering gedetineerd doen houden van een aantal illegale vreemdelingen, onder wie zelfs vreemdelingen wier verblijfsvergunning is verlopen terwijl verlenging is aangevraagd, zonder enige verplichting tot toekenning aan hen van habeas corpus of zonder hen zelfs

facultatief in de gelegenheid te stellen een voorziening aan te vragen bij de onafhankelijke rechter, een en ander opdat de rechter spoedig kan beslissen over de rechtmatigheid van hun detentie en eventueel hun invrijheidstelling kan bevelen indien de detentie onrechtmatig mocht blijken te zijn, is uit een oogpunt van fundamentele mensenrechten onrechtmatig.

b. Het ter verwijdering gedetineerd doen houden van een aantal illegale vreemdelingen zonder dat enige voorziening voor recreatie en luchtgelegenheid, noch voor bezoek van familie, voor contact met familie en buitenwereld, voor de toegankelijkheid van nieuwsdragers (krant, radio, tv), voor de fysieke accommodatie (geen stoel of tafel in de barakken) of voor vrouwvriendelijke sanitaire faciliteiten (enkel een gat in de vloer voor de stoelgang), is uit een oogpunt van fundamentele mensenrechten onrechtmatig.

c. Het reeds onder inhumane en vernederende leefomstandigheden langdurig in deplorabele (slecht onderhouden en onhygiënische) barakken gedetineerd doen houden van een aantal illegale vreemdelingen waarbij hun recht op een menswaardige bejegening en bestaan in de barakken werd geschonden, en wel in verergerende mate naargelang de voortdurende van de detentietermijn langer werd toegelaten, is uit een oogpunt van fundamentele mensenrechten onrechtmatig.

d. Resumerend: Als strijdig met de vigerende verdragsrechtelijke bepalingen en derhalve als onrechtmatig kan worden aangemerkt een onder verantwoordelijkheid van de Gezaghebber en mede-verantwoordelijkheid van het Bestuurscollege ontnemen van de vrijheid aan een aantal in de detentiebarakken te Koraal Specht alhier geïnterneerde vreemdelingen, een en ander:

- zonder een wettelijke aanwijzing van de barakken als officiële detentie-inrichting;
- zonder een wettelijke regeling voor de opvang, insluiting en onderbrenging van mensen in die barakken, noch voor de voortgezette detentie en noch voor een rechtsbeschermingsvoorziening, zoals de habeas corpus, tegen onrechtmatigheden;
- zonder wettelijk voorgeschreven procedures en voorschriften voor het beheer, voor de inrichting en voor het regiem, noch voor de humane bejegening van de gedetineerden;
- zonder een wettelijke formalisering van de bewaking, noch van de selectie en de opleiding en noch voor de instructies en bevoegdheden van de bewakers/bewaarders;

- zonder een – wettelijke regeling voor een – huishoudelijk reglement, gedragsregels, tuchtregels, (voldoende) voorzieningen voor privacy-bescherming en persoonlijke veiligheid, hygiëne, voeding, sanitaire inrichting, medische en geestelijke verzorging;
- zonder een wettelijke grondslag voor het algehele verbod tot luchten (v.w.b. mannen), voor het algehele verbod tot het ontvangen van bezoek (zelfs niet van familie uit het buitenland), noch voor de algehele onthouding door de overheid aan de gedetineerden van een stoel of tafel, literatuur, krant, radio, tv, spel of andere bezighheidsfaciliteit.

e. Ook een uitvaardiging tegen aangehouden illegale vreemdelingen van bevelen tot inbewaringstelling en verwijdering door een hoofdinspecteur van politie, bij mandaat van de Gezaghebber, geschiedt niet overeenkomstig een formele wet (art. 19 LTU) en is dan onrechtmatig, overigens reeds ingevolge het verdragsrecht en het ongeschreven recht.

f. Niet kan worden gesteld dat voor deze mandaatsvoorziening bestuursrechtelijk gezien geen wettelijke grondslag is vereist. Artikel 5, lid 1, aanhef, van het ERVM verlangt immers in gevallen als dit, waarbij het gaat om de vrijheidontneming aan mensen, een wettelijk voorgeschreven procedure, hetgeen zeker moet gelden voor de bevelschriften.

Verder dient ook een feitelijke verlenging van de termijn van deze vorm van vrijheidbeneming zonder dat aan zulk een verlenging een (nieuw) rechtmatig verleend bevelschrift ten grondslag ligt, uiteraard als onrechtmatig te worden aangemerkt.

9) Een Eilandsorgaan behoort niet onjuiste of vertekende informatie over aangelegenheden van de overheid of diens portefeuille aan het publiek te verschaffen

Het door een Gedeputeerde van Financiën verschaffen van onjuiste of vertekende informatie aan het publiek over de financiële positie van het Eilandgebied Curaçao is in strijd met de transparantienorm en met het rechtszekerheidsbeginsel en derhalve niet behoorlijk.

10) Behoorlijkheid in de dienstverlening tegen aantasting van de leefbaarheid

Tegenover het recht van de burger op Curaçao op 'leefbaarheid', derhalve op een sociale en fysieke leefomgeving die voor de burger aantrekkelijk is en waarin de burger plezierig en rustig kan wonen, staat de plicht van Eilandsorganen om die leefbaarheid adequaat te bevorderen en aantastingen

ervan tegen te gaan. Klachten omtrent dit laatste vallen dan te beschouwen tegen het licht van de norm: Behoorlijkheid in de dienstverlening tegen aantasting van de leefbaarheid.

11) Bestuurlijke behoorlijkheid verlangt ook standvastige ambtenaren.

De burger op Curaçao mag met vertrouwen rekenen op de dienstbare bijdragen van ambtenaren in het behoud en de bevordering van behoorlijkheid in het openbaar bestuur, w.o. de behoorlijkheid in het financiële beheer van de gemeenschapsgelden. Bestuurlijke behoorlijkheid wordt mede gediend met standvastige ambtenaren die zich in beginsel niet laten weerhouden onregelmatig bestuursgedrag in hun werkveld wanneer het op de fiere vervulling van hun taak en bevoegdheden als ambtenaar aankomt.

12) Normbevestigend bestuursoptreden

Een Eilandsorgaan handelt niet behoorlijk wanneer het in het belang van het behoud van de eigen integriteit nalaat om in de ogen van de burger normbevestigend op te treden tegen een (ogenschijnlijke of werkelijke) integriteitschending die openlijk door één van zijn leden in diens vrije tijd en/of in een andere openbare hoedanigheid dan die van overheidsbestuurder is gepleegd.

13) Transparant gedoogbeleid

Een uiting van niet-transparant gedoogbeleid van de overheid, in de vorm van een onwettige en ongeconditioneerde gedoogsituatie zonder uitzicht op legalisering, is niet behoorlijk.

14) Klachtrecht voor de burger

De burger heeft recht op toegang tot een formele overheidsvoorziening waarmee hij op eenvoudige wijze zich met een klacht tot de overheid kan wenden (interne klachtregeling).

15) Ook de niet-weerbare burger op Curaçao heeft recht op goed bestuur

a. Ook de niet-weerbare burger op Curaçao heeft recht op goed bestuur en, soms zelfs meer dan een andere burger, aanspraak op een speciale bejegening door het Bestuur. Dit laatste volgt uit het gelijkheidsbeginsel, dat mede inhoudt dat ongelijke gevallen ongelijkelijk behandeld moeten worden, naar mate van de ongelijkheid.

b. Een bestuursorgaan, dat tegenover een duidelijk niet-weerbare burger de voor dwangmatige maatregelen geëigende stappen zou willen omzeilen, door van die

burger op onzorgvuldige wijze een mondelinge toestemming te betrekken voor de toepassing van die maatregelen, handelt niet behoorlijk.

Behoorlijk zou zijn om in voorkomende gevallen te voldoen aan in ieder geval de volgende voorwaarden:

- het tevoren van overheidswege toevoegen aan deze burger van een advocaat die de burger tegenover het bestuursorgaan zal bijstaan in de procedure om zijn toestemming te betrekken voor de door het orgaan voorgenomen maatregel;
- het voorafgaand aan- en tijdens de maatregel opnemen, inventariseren en vastleggen van de situatie op lokatie en van de eventueel betrokken goederen en een en ander in tegenwoordigheid en mede op aanwijzing van de rechthebbende en zijn advocaat bij proces-verbaal op schrift en foto laten vastleggen;
- het zich ervan verzekeren dat de rechthebbende in tegenwoordigheid van de advocaat een volmondige toestemming tot de actie heeft verleend gevolgd door een schriftelijke verlening van toestemming en afstandverklaring voor de uitvoering van deze actie, eventueel ook ten aanzien van betrokken en alsdann specifiek opgesomde goederen, alsmede het zich verbinden tot herstel van de ontstane schade aan goederen van de rechthebbende.
- het treffen van de nodige voorzieningen om in voorkomende gevallen eventueel te voorkomen dat de aan de rechthebbende burger toebehorende, waardehebbende goederen ter plekke van de actie ten onrechte in vreemde handen geraken (van plunderaars), alsmede van de nodige voorzieningen om die goederen elders veilig te stellen (tegen diefstal, verlies e.d.) en ter beschikking te houden van de rechthebbende.

Een dergelijke procedure zou uit een oogpunt van behoorlijkheid ook moeten gelden ingeval het bestuursorgaan zich er op zou beroepen dat het in een noodtoestand tegen de (niet-weerbare) burger heeft moeten optreden, zeker wanneer het bestuursorgaan jarenlang met de uitvoering van de actie zou hebben gedraald.

V. DE ACTIVITEITEN IN DE OPERATIONELE SFEER

V. 1. De kwantitatieve omvang van de klachtenbehandeling

De Ombudsfunctionaris en zijn bureaumedewerkers hebben in het verslagjaar in totaal 1003 rechtzoekenden die het Bureau van de Ombudsman met een klacht hebben benaderd te woord gestaan.

Het betreft hier 401 meer rechtzoekenden die het Bureau van de Ombudsfunctionaris met klachten bezocht hebben dan in het jaar 2006 (602). Hiermee heeft het Ombudsmanbureau vanaf zijn operationeel ontstaan in augustus 2004 tot en met het jaar 2007 in totaal 2409 klachtmatige aanmeldingen gekend.

Opmerkelijk in het totaal van 1003 rechtzoekenden in het verslagjaar is het relatief grote aantal rechtzoekenden (496) dat formeel niet ontvankelijk was en wier klachten helaas niet in behandeling konden worden genomen.

Van het totaal van 1003 heeft het Ombudsbureau 507 klachten, het overgrote merendeel op het interventietraject, in behandeling genomen.

Van het aantal van 507 in behandeling genomen klachten zijn 310 klachten reeds in 2007 in de vorm van geslaagde interventies, hetzij met voordeel voor de klagers (98) of anders naar tevredenheid van de klagers (212) afgehandeld. Het aantal niet-geslaagde en nog niet afgehandelde interventies bedraagt samen 177.

In het verslagjaar heeft de Ombudsman, ter vermijding van vertraging, alleen in de daartoe onvermijdelijke gevallen de bij hem ingediende klachten formeel bij het Eilandsbestuur aangekaart (20); in het overgrote deel van de gevallen heeft het Ombudsmanbureau zo veel mogelijk getracht om de klachten (487) in de vorm van informele interventie af te handelen.

Verder heeft de Ombudsman 16 onderzoeken ambtshalve ingesteld (d.i. niet op klacht) op vermoeden dat van een niet-behoorlijke gedraging sprake was.

Andere klachten uit de publieke sector, die niet betrekking hadden op gedragingen van eilandsorganen en hun ambtenaren, zoals klachten over gedragingen van landsorganen en landsdiensten, overheid-n.v.'s en overheidstichtingen kunnen, zoals eerder vermeld, niet formeel door de Ombudsfunctionaris worden ontvangen en behandeld. Deze klachten werden in het verslagjaar, zoals eerder aangegeven, wel op het informele traject bij wijze van sociaal-juridische hulpverlening ontvangen en behandeld.

V.2. De cijfermatige specificatie

In onderstaand kader wordt een schematisch overzicht verstrekt van de kwantitatieve omvang van de in het verslagjaar ontvangen klachten:

Kwantitatieve omvang klachtenbehandeling van 01-01-2007 t/m 31-12-2007

Registratieperiode	1 jan.2007 t/m 31 december 2007
Aard van de klachtenbehandeling	Aantal
Klachtmatige aanmeldingen in totaal:	1003
Niet-ontvankelijk bevonden klachten (sec doorverwijzingen):	496
In behandeling genomen, ontvankelijk bevonden klachten: waarvan:	507
§ formeel ontvankelijk:	228
§ formeel niet ontvankelijk:	279
Naar tevredenheid van klagers verrichte interventies: waarvan:	310
§ formeel ontvankelijke klachtzaken met geslaagde interventies:	61
§ formeel ontvankelijke klachtzaken naar tevredenheid klagers:	40
§ formeel niet-ontvankelijke zaken met geslaagde interventies:	37
§ formeel niet-ontvankelijke zaken naar tevredenheid klagers:	172
Niet geslaagde of gestaakte interventies in formele zaken:	45
Nog niet afgehandeld: 62	
Niet geslaagde of gestaakte interventies in informele zaken:	48
Nog niet afgehandeld: 22	
Bij het Eilandsbestuur schriftelijk aangekaarte klachten waarvan:	36
§ op klacht formeel aangekaart:	20
§ ambtshalve ingestelde onderzoeken:	16
§ nog niet door het Bestuur beantwoord (per 15 april 2008):	28
§ onderzoek door Ombudsman gestaakt:	0
§ door het Bestuur beantwoord:	8
waarvan: - nog geen reactie van Klager:	1
- in behandeling binnen het Bureau:	3
- afgehandeld:	2
- in afwachting van opvolgend. antwoord van Bestuur:	2

V.3. De variëteit per instantie van de klachtgerichtheid

Eilandsorganen en -diensten	01-01-2005 t/m 31-12-2005	01-01-2006 t/m 31-12-2006	01-01-2007 t/m 31-12-2007
Afdeling Algemene & Juridische Zaken	1	4	3
Afdeling Financiën	2	5	4
Afdeling Openbaar Vervoer	4	6	5
Afdeling Personeelszaken (PZCB)	2	4	0
B.S.B.& V. (Bevolkingsregister)	28	16	45
Bureau Domeinbeheer	24	31	38
Bureau Plaatselijk Hoofd van Politie	–	1	0
Bureau Rijbewijzen	3	5	2
Brandweer	5	0	1
Bestuurscollege	49	33	30
Dienst Arbeidszorg	2	4	3
Dienst Communicatie & Voorlichting	-	2	2
Dienst Economische Zaken / Eiland	1	1	2
Dienst Landbouw, Veeteelt & Visserij	2	0	1
Dienst Openbare Scholen	1	3	6
Dienst Openbare Werken	17	19	13
Dienst Onderwijszaken	2	5	5
Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling & Volkshuisvesting	6	9	7
Dienst Werk & Inkomen	33	42	39
Eilandsontvanger	1	24	11
Gedeputeerde van Algemeen Beheer	2	0	0
Gedeputeerde van Cultuur, Sport & Educatie	2	0	1
Gedeputeerde van Overheidsinstellingen	-	2	0
Gezaghebber	26	15	0
Geneeskundige- & Gezondheidsdienst	4	0	0
Gedeputeerde Volksgezondheid / Sociale Zaken	1	1	2
Kabinet van de Gezaghebber	1	1	2
Milieu Dienst	13	13	6
Program Management Office	1	0	0
Servisio di Kontrol & Seguridat / SKS	2	1	1
Servisio Pa Asuntunan di Enseñanza	0	0	4
Veterinaire Dienst	0	0	1

Rubriek 'Bestuurscollege': betreft ook de instanties wier gedragingen zijn toe te schrijven aan het Bestuurscollege. Rubriek 'Gezaghebber': betreft de Gezaghebber in diens verschillende hoedanigheden.

V.4. Relatief frequent voorkomende klachten en betrokken instanties

V.4.1. Relatief frequent voorkomende klachten en betrokken diensten

a. De Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen

Het grootste deel van de klachten betreffende gedragingen van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen betrof in het verslagjaar de door klanten ervaren weigering van bedoelde Afdeling om paspoorten en of identiteitskaarten af te geven, de fysieke intrekking of de vervallenverklaring van bedoelde documenten, alsmede de lange wachttijden voor het verkrijgen van de stamboomverklaringen of voor het verkrijgen van paspoorten door mensen afkomstig uit het buitenland (veelal Sto. Domingo).

Het Ombudsmanbureau heeft in deze gevallen een goed contact kunnen onderhouden met deze meewerkende Afdeling.

b. Het Bureau Domeinbeheer

De meeste klachten betreffende gedragingen van het Bureau Domeinbeheer betroffen in het verslagjaar de lange wachttijden op afhandeling van ingediende verzoeken om erfpachtsrecht op een stuk grond, verzoeken van erfgenamen om verdeling van een vroeger door het Eilandsbestuur aan een inmiddels overleden ouder of grootouder in huur afgegeven stuk grond en hun lang wachten op afhandeling van verzoeken om erfpachtsrecht op die verkavelde oud-huurgronden.

Het Ombudsmanbureau heeft in deze gevallen een goed contact kunnen onderhouden met dit meewerkend Bureau.

c. Het Bestuurscollege

De meeste klachten betreffende het Bestuurscollege betroffen in het verslagjaar de aan het Bestuurscollege toe te schrijven gedragingen (mogelijk – ook – van diensten) bestaande uit het uitblijven van een reactie op brieven en verzoekschriften van burgers. Ook de Ombudsfunctionaris heeft in deze gevallen niet op voldoende medewerking van het Bestuurscollege kunnen rekenen.

d. De Dienst Werk en Inkomen

De meeste klachten betreffende gedragingen van de Dienst Werk en Inkomen betroffen in het verslagjaar het uitblijven van een vlotte afhandeling van door de burgers bij deze dienst ingediende aanvragen voor vrije geneeskundige behandeling (voor p.p.-kaarten) en voor een onderstanduitkering. Ook betroffen deze klachten de door de klagers als bijzonder onvriendelijk ervaren 'dienstverlening'. Het Ombudsmanbureau heeft in deze gevallen een goed contact kunnen onderhouden met deze meewerkende dienst.

IV.4.2. Relatief frequent voorkomende klachten en betrokken instanties

a. Aqualectra Distribution & Integrated Utility Holding N.V. (Aqualectra)

Het betreft hier een relatief groot aantal rechtzoekenden dat de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar heeft benaderd met het verzoek om te interveniëren teneinde te bereiken dat de rechtzoekenden, wier water- en elektra-aansluiting wegens hoge achterstanden in betaling van water- en elektra-rekeningen was opgeheven, met Aqualectra een aangepaste betalingsregeling kunnen treffen en dat hun water- en elektra-aansluiting weer wordt aangelegd. Het Ombudsmanbureau heeft in deze gevallen een uitstekende medewerking van Aqualectra ondervonden.

b. De Sociale Verzekeringbank

Het grootste deel van de klachten van rechtzoekenden betreffende gedragingen van de Sociale Verzekeringsbank betrof in het verslagjaar de ontevredenheid van de rechtzoekenden over *het uitblijven van betaling van het ouderdomspensioen nadat men de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt. Alsmede* de berekeningswijze en de hoogte van het bedrag van het ouderdomspensioen dat ingekort is geworden om reden dat de rechtzoekende in het buitenland heeft gewoond, alsmede hun ontevredenheid over intrekkingen van de ziektekaart of de weigering om een ziektekaart af te geven.

Het Ombudsmanbureau heeft in deze gevallen een uitstekende medewerking ondervonden van de Sociale Verzekeringsbank.

c. Het Korps Politie Curaçao en het Openbaar Ministerie

Het grootste deel van de klachten van rechtzoekenden in het verslagjaar betreffende gedragingen van politiemensen betrof mishandeling of brute bejegening door de Politie bij controleacties, alsmede de weigering van de Politie om aan ingediende aangiften tegen misdrijven vlot gevolg te geven.

De Ombudsfunctionaris heeft in deze gevallen zijdens het Openbaar Ministerie en het Gezaghebber en/of Plaatselijk Hoofd van Politie onvoldoende medewerking ondervonden. In gevallen dat de Politie binnen redelijke tijd naar de Gezaghebber toe heeft gereageerd is deze reactie door de Gezaghebber en/of Plaatselijk Hoofd van Politie uitermate laat verder geprocesseerd richting Ombudsfunctionaris.

d. Inspectie der Belastingen

Het grootste deel van de klachten van rechtzoekenden betreffende gedragingen van de Inspectie der Belastingen betrof in het verslagjaar voornamelijk het uitblijven van een vlotte reactie van de Inspectie op ingediende bezwaarschriften.

Het ombudsmanbureau heeft in deze gevallen van de Inspectie een behoorlijke medewerking ondervonden.

V.4.3 Relatief frequent aangemelde, niet-ontvankelijke klachten

Het betreft hier klachten die niet onder de jurisdictie van de Ombudsfunctionaris vallen, maar waarmee rechtzoekenden zich toch tot de Ombudsfunctionaris hebben gewend voor bemiddeling, interventie of sociaal-juridisch hulpverlening:

- problemen tussen werkgever en werknemer, waarvoor geen oplossing kon worden gevonden en waaromtrent rechtzoekende aanvoert, mede wegens gebrek aan middelen, nergens anders gehoor te kunnen krijgen;
- disputen over schadevergoedingskwesties als gevolg van verkeersaanrijdingen;
- conflicten tussen verhuurder en huurder, die niet onder de jurisdictie van de Huurcommissie vallen;

V.4.4. Overige aangemelde, niet-ontvankelijke klachten

De overigens aangemelde klachten die niet ontvankelijk waren, betroffen meestal het ongenoegen van de rechtzoekenden voornamelijk omtrent onvriendelijke behandeling en of dienstverlening, het verkrijgen van onvolledige informatie, alsmede niet-professionele behandeling van particuliere instanties of derden.

V.5. De ambtshalve ingestelde onderzoeken

Een belangrijk onderdeel van de taakopvatting van de Ombudsfunctionaris is het bevorderen van een betere kwaliteitszorg van het bestuur. Als belangrijk instrument hiervoor hanteert de Ombudsfunctionaris ondermeer het ambtshalve ondernomen onderzoek naar aanleiding van vermoedelijk niet-behoorlijke gedragingen van bestuursorganen in bepaalde aangelegenheden, teneinde daarover een oordeel te geven en daarbij een behoorlijkheidsnorm te verkondigen.

In het verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris zestien ambtshalve onderzoeken ingesteld, waarvan de drie eilandsorganen het subject waren.

Eén van zulk een onderzoek is ingesteld naar een gedraging van de Eilandsraad, drie ervan naar bepaalde gedragingen van de Gezaghebber en twaalf ervan naar gedragingen van het Bestuurscollege.

In het bijzonder betrof het hier de volgende gevallen:

a. Eilandsraad

Ambtshalve ingesteld onderzoek naar twee gedragingen van de Eilandsraad bestaande uit de op 28 juni 2007 genomen besluiten tot een vermoedelijk onevenredige verhoging van de salarissen en een vermoedelijk onevenredig verstrekkende pensioenregeling voor Eilandsraadsleden en Gedeputeerden.

b. Gezaghebber

- 1) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar aan de Gezaghebber toe te schrijven vermoedelijke gedraging inzake de inbewaringstelling van een gedetineerde vreemdeling in de z.g. vreemdelingenbarakken te Koraal Specht alhier, onder klaarblijkelijk mensonwaardige en vernederende omstandigheden en met vermoedelijke schending van diens fundamentele rechten en vrijheden als mens.
- 2) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar de aan de Gezaghebber/ Plaatselijk Hoofd van Politie toe te schrijven, vermoedelijk niet-behoorlijke gedragingen van enige politieambtenaren respectievelijk op 31 oktober 2004 en 3 november 2004, bestaande uit het overbrengen van een door politiekogels en een operatie zwaargewonde burger vanaf het SEHos naar de Dr. Capriles Kliniek, het pogen deze burger in deze kliniek ingesloten te krijgen en uit het na deze poging in hulpbehoevende toestand op straat achterlaten van deze burger, waarna deze burger na thuiskomst het leven liet.
- 3) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar de gedraging van de Gezaghebber, bestaande uit het verkondigen van onwaarheden over de handelwijze van de Ombudsfunctionaris in een door hem bij de Gezaghebber aangekaarte klachtzaak (KIRz 85/2006);

c. Bestuurscollege

- 1) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar de vermoedelijke verstrekking van onjuiste of vertekende informatie door een Gedeputeerde aan de burgerij over de financiële positie en/of financiële liquiditeitspositie van het Eilandgebied.
- 2) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar gedragingen van het Bestuurscollege vermoedelijk bestaande uit het besluit tot het aanschaffen van bepaalde stemcomputers, die bestemd zouden worden voor gebruik bij de op 20 april 2007 te houden verkiezingen van de leden van de Eilandsraad.
- 3) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar de gedraging van het Bestuurscollege, vermoedelijk bestaande uit zijn aandeel in de vermoedelijk

onrechtmatige inbewaringstelling door de Gezaghebber van een gedetineerde vreemdeling in de z.g. vreemdelingenbarakken te Koraal Specht alhier, onder klaarblijkelijk mensonwaardige en vernederende omstandigheden en met vermoedelijke schending van diens fundamentele rechten en vrijheden als mens.

- 4) Ambtshalve ingesteld onderzoek van de Ombudsfunctionaris naar een aan het Bestuurscollege toe te schrijven gedraging, vermoedelijk bestaande uit het in gebreke blijven te reageren op de door de Ombudsfunctionaris aangeboden Nota van Voorlopige Bevindingen naar aanleiding van een klacht (no. 10/2004).
- 5) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar de gedragingen van het Bestuurscollege vermoedelijke bestaande uit het huren tegen een kennelijk onevenredig hoge prijs van een gebouwencomplex, kennelijk voor het onderbrengen van de Dienst Werk en Inkomen en van de Milieudienst;
- 6) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar een vermoedelijk niet-behoorlijke gedraging van het Bestuurscollege, bestaande uit de aanstelling van een oud-Gedeputeerde en beleidsmedewerker in een functie bij de Dienst Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (DROV); dit onderzoek is door de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar voorlopig aangehouden wegens hem naderhand gebleken onvoldoende grond voor dat onderzoek.
- 7) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar het vermoedelijke nalaten van het Bestuurscollege om normbevestigend op te treden naar aanleiding van een kennelijke integriteitschending door de President-commissaris van Selikor N.V. inzake de benoeming van een persoon als mededirecteur van genoemde N.V.
- 8) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar het vermoedelijk nalaten door het Bestuurscollege om in 2005 en 2007 te reageren op twee aan het Bestuurscollege aangeboden (concept)rapporten (inz. benoemingen) van de Algemene Rekenkamer van de Nederlandse Antillen;
- 9) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar de benoeming door het Bestuurscollege van oud-Gedeputeerde bij het Stafburo van het Eilandgebied vermoedelijk zonder een zorgvuldig gevolgde procedure en zonder een doordachte indeling en inschaling;
- 10) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar het vermoedelijk nalaten door het Bestuurscollege om sedert 21 juni 2007 te reageren op een aan het Bestuurscollege aangeboden conceptrapport (inz. subsidieverstrekingen) van de Algemene Rekenkamer van de Nederlandse Antillen.

- 11) Ambtshalve ingesteld onderzoek naar het vermoedelijke nalaten door het Bestuurscollege om normbevestigend op te treden naar aanleiding van een kennelijke integriteitschending door het Bestuur van Fundashon Kas Popular inzake zijn vermoedelijk niet-behoorlijke voornemens tot aankoop van een groot stuk grond te Fontein alhier;
- 12) Ambtshalve ingesteld onderzoek van de Ombudsfunctionaris naar de gedragingen van het Bestuurscollege, bestaande uit een vermoedelijk onzorgvuldig en willekeurig genomen besluit strekkende tot de gunning van de uitvoering van het Project Nieuwe Ambtelijke Organisatie van Land Curacao aan een bepaald consultantbureau.

Ten aanzien van de aankaarting bij de Eilandsraad van het door de Ombudsfunctionaris naar genoemde twee gedragingen van de Eilandsraad ingestelde onderzoek heeft de Ombudsfunctionaris van deze Raad geen reactie mogen ontvangen.

De Ombudsfunctionaris heeft op zijn aankaarting bij de Gezaghebber van twee van genoemde drie onderzoeken van deze wel reacties ontvangen; één van deze reacties bestond uit een emailbericht van een medewerker houdende het verzoek om uitstel van de eigenlijke reactie van de Gezaghebber en de tweede betrof een reactie waaromtrent de Ombudsfunctionaris met een antwoordbrief heeft gereageerd en waarop hij weer geen reactie heeft ontvangen.

Op de twaalf bij het Bestuurscollege aangekaarte onderzoeken heeft de Ombudsfunctionaris in drie gevallen reacties van dit College ontvangen; één ervan verkeert, na een reactie van de Ombudsfunctionaris en een tweede reactie daarop van het Bestuurscollege in behandeling bij de Ombudsfunctionaris en op de derde heeft de Ombudsfunctionaris met aanbieding van een nota van voorlopige bevindingen gerageerd welke ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag in behandeling bij het Bestuurscollege verkeerde.

V.6. De meest in het oog springende zaken die in 2007 werden afgedaan

V.6.1. De zaak van de onrechtmatige insluiting van een burger in een kliniek

Uit het onderzoek in deze zaak was komen vast te staan dat Klager op 23 februari 2006 door enkele politieambtenaren van zijn vrijheid was benomen en tegen zijn wil in, met bijstand van enkele CEMS-functionarissen, ter insluiting naar de Dr. David Ricardo Capriles Kliniek alhier was overgebracht, waarna Klager tegen zijn wil in gedurende vijf dagen lang in deze kliniek ingesloten werd gehouden.

Aannemelijk was geworden dat de Politie weliswaar een schriftuur bij wijze van bevelschrift heeft gehanteerd maar dat dit schriftuur niet meer was dan het product

van een vaste – doch overigens onregelmatig te achten – werkwijze bij de politie waarbij men op het uitvoeringsniveau een door de Korpschef vooraf ondertekende, blanco (niet ingevuld) bevelschriftformulier, dat samen met andere soortgelijke ondertekende blanco-invulformulieren op de werkvloer werd bewaard, buiten de directe betrokkenheid van de Korpschef om heeft aangewend en ingevuld als ware het hier een beschikking (bevelschrift) dat bewust en met de nodige wilsuiking door de Korpschef namens de Gezaghebber was verleend.

Aan dit geschrift mocht aldus, naar het oordeel van de Ombudsfunctionaris, geen bestaansrecht en in ieder geval niet enige legitimiteit van bevelschrift worden gehecht. De Ombudsfunctionaris was met andere woorden van oordeel dat de Politie voor de hierboven bedoelde insluiting van Klager niet een legitiem bevelschrift maar een statusloos of in ieder geval ondeugdelijk schriftuur heeft aangewend als ware dit schriftuur een legitiem gegeven bevelschrift.

Aannemelijk was ook geworden dat Klager niet of in ieder geval niet op een behoorlijke wijze met het oog op zijn dwangmatige insluiting was gehoord.

Als vaststaand kon ook worden aangenomen dat de politie in deze aangelegenheid een KZ-verklaring had gehanteerd die door een arts (niet zijnde een familielid van Klager) was uitgeschreven zonder dat deze arts Klager persoonlijk (ooit) had gezien en dat in de daartoe bestemde rubriek van de KZ-verklaring, ten tijde van het gebruik ervan door de Politie, notities inhoudende de eigen waarnemingen van de arts geheel ontbraken en dat de politie derhalve, om de sluiting van Klager in de kliniek te bewerkstelligen, een KZ-verklaring moet hebben gehanteerd of gebruikt waarvan een essentieel onderdeel niet is ingevuld. Indien de politie anders in dit geval een volledig opgemaakte KZ-verklaring mocht hebben gehanteerd, dan moet dat zijn gebeurd nadat Klager reeds tegen zijn wil in was opgenomen in de Capriles Kliniek, omdat ook daarna pas bedoelde rubriek ingevuld moest zijn geworden.

Vast was ook komen te staan dat Klager niet in een crisissituatie of in een situatie van gevaarstelling voor zichzelf of voor anderen verkeerde toen hij werd aangehouden en opgesloten.

In een dergelijke situatie, waarin geen sprake is van gevaar, mag het de politie naar het oordeel van de Ombudsfunctionaris niet zijn toegestaan om er aan mee te werken dat een burger tegen zijn wil in wordt ingesloten in een krankzinnigengesticht, zeker niet wanneer daartoe door de Politie gebruik wordt gemaakt van eigenmachtig op het uitvoeringsniveau ingevulde invulformulieren die dan doorgaan voor legitieme bevelschriften voor detentie.

Dat in het onderhavige geval de betrokken politieambtenaren onder vermelde omstandigheden Klager hebben opgepakt en ter insluiting bij de Capriles Kliniek hebben afgeleverd, valt niet alleen als in strijd met de wet te bestempelen, deze werkwijze moet zelfs als hoogst ongebruikelijk worden aangemerkt. Gesteld kan

zelfs worden dat de politieambtenaren op zijn minst hebben moeten aanvoelen dat zij fout bezig waren.

Het verweer van de Gezaghebber dat de Politie ervan uit was gegaan dat de KZ-verklaring een verklaring was van een medicus c.q. psychiater die daartoe bevoegd was, dat de Politie niet de medische deskundigheid heeft om deze medische verklaring in twijfel te trekken, dat de Politie het vertrouwen erin dient te hebben dat de verklaring op de waarheid en op medische feiten berust en dat de Politie in het onderhavige geval ook hiervan was uitgegaan, achtte de Ombudsfunctionaris voorts niet steekhoudend.

De Ombudsfunctionaris was daartegenover van oordeel dat van de Politie mocht worden verwacht dat zij in gevallen als het onderhavige, waarin het gaat om een ernstige aangelegenheid als de vrijheidsontneming aan mensen, zich terdege ervan vergewist dat de betrokkene door de KZ-verklaring uitschrijvende arts is gezien, zeker in een geval waarin de politie niet zelf een arts heeft ingeschakeld en niet eens op enige afstand bij een consult aanwezig is geweest.

In het onderhavige geval bleek de geneeskundige verklaring door de betrokken arts slechts op grond van onjuiste informatie over Klager te zijn uitgeschreven.

In ieder geval mocht, naar het oordeel van de Ombudsfunctionaris van de Politie worden verwacht dat zij een onvolledig ingevulde geneeskundige verklaring niet mede aanwendt in enige procedure gericht op de dwangmatige ontneming aan een mens van zijn vrijheid.

De Ombudsfunctionaris was in deze zaak, gelet op het vorenstaande, van oordeel dat de hier bedoelde arrestatie van Klager door de Politie, zijn overbrenging door de Politie en CEMS naar de Capriles Kliniek en zijn aflevering aldaar ter insluiting tegen zijn wil in als geheel onrechtmatig was aan te merken.

In zijn rapport d.d. 28 december 2007 heeft de Ombudsfunctionaris diverse aanbevelingen aan de Gezaghebber verstrekt.

Het betreft hier overigens een aangelegenheid, waarin de Gezaghebber het bestaan heeft om sedert maart 2006 tot in mei 2007 op geen enkele wijze te reageren op de benadering en de rappèls hieromtrent van de Ombudsfunctionaris.

In verband hiermee heeft de Ombudsfunctionaris in mei van het verslagjaar besloten om deze aangelegenheid ter kennis te brengen van de Eilandsraad, zulks met het oog op het belang van de kwaliteit van de rechtsbescherming op Curaçao en op het behoud van de waarde van het wettelijk ingestelde ombudsmaninstituut van Curaçao.

Pas nadat deze aangelegenheid ergens vanuit de Eilandsraad in de publiciteit is geraakt heeft de Gezaghebber voor het eerst tegenover de Ombudsfunctionaris gereageerd en heeft zij daarnaast voor de camera's van TeleCuraçao de handelwijze van de Ombudsfunctionaris in deze aangelegenheid ten onrechte in

een kwaad daglicht gesteld. Ook hieromtrent heeft de Ombudsfunctionaris overigens ambtshalve een onderzoek ingesteld.

V.6.2. De zaak van de aanstelling van een politicus bij de DROV

In juni van het verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris besloten om ambtshalve een onderzoek in stellen naar een toen vermoedelijk niet-behoorlijke gedraging van het Bestuurscollege, bestaande uit de aanstelling van een politicus in een functie bij de Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting (DROV).

De Ombudsfunctionaris had destijds. aan de hand van hem bereikte signalen uit de gemeenschap (w.o. twee brieven van bezorgde burgers) en naar aanleiding daarvan anderszins bekomen informatie, het vermoeden gekregen dat deze gedraging niet behoorlijk was, in dier voege dat:

- a. het Bestuurscollege vermoedelijk daarbij niet zorgvuldig had gehandeld door niet of niet tenvolle een zorgvuldige procedure te volgen – in de zin van toepassing van geldende voorschriften, beleidsregels en andere criteria en inwinning/honorering van goede ambtelijke adviezen – om op een behoorlijke manier tot bovenbedoeld benoemingsbesluit te kunnen geraken;
- b. het Bestuurscollege vermoedelijk daarbij tevens niet doordacht en niet zorgvuldig had gehandeld door niet met alle in het geding zijnde belangen, zoals de belangen die de DROV als dienst en haar functionarissen als ambtenaar regardereren, rekening te houden bij zijn besluitvorming en bij de afweging van de gevolgen van zijn besluit;
- c. het Bestuurscollege vermoedelijk daarbij misbruik had gemaakt van zijn bevoegdheid om personen tot ambtenaar te benoemen, door deze bevoegdheid niet aan te wenden voor de richtige invulling met daartoe geschikte en bekwame personen van ambtelijke functies, maar in casu kennelijk voor het verschaffen vanuit de publieke middelen van een geriefelijk inkomen aan een politicus.

De Ombudsfunctionaris heeft naderhand, na zijn benadering van het Bestuurscollege, van goede bron kunnen vernemen dat het Bestuurscollege. na het ondervinden van weerstand zijdens het Hoofd van de DROV tegen deze aanstelling van betrokkene in bedoelde functie, genoemd hoofd schriftelijk in de gelegenheid heeft gesteld om een andere functie bij de DROV op te geven waarin de betrokkene, gelet op zijn vooropleiding en ervaring wel zou kunnen worden aangesteld.

De Ombudsfunctionaris heeft hierin een gebaar van het Bestuurscollege jegens het diensthoofd gezien om tot een oplossing te geraken, waarbij kennelijk het Bestuurscollege daarbij, voor wat betreft de formatiekant van deze kwestie, een oplossing heeft willen aanreiken en daarmee ook de begrotingskant van deze kwestie kennelijk voor zijn verantwoordelijkheid heeft willen nemen, zij het op een toen nog niet duidelijke –en derhalve nog niet laakbare –manier.

Voor zover het de Ombudsfunctionaris bekend is heeft genoemd hoofd niet op deze aanreiking van het Bestuurscollege willen ingaan. Hierop heeft de Ombudsfunctionaris geen voldoende grond meer gezien voor een voortzetting van zijn onderzoek naar de gedragingen in de aangelegenheid van het Bestuurscollege.

V.6.3. De zaak van de negering van groepen vissers in de B.M.A.-kwestie

Het betrof hier de uit het jaar 2006 daterende klachten van de vissers van Playa Canoa omtrent onduidelijkheid met betrekking tot de intenties en de rol van het Bestuurscollege en de door dit College opgerichte stichting Beach Management Authority (B.M.A.) ten aanzien van de baaien, het niet-ontvangen van genoemd College van informatie over de werkelijke intenties van de overheid (e.a.) ten aanzien van “hun” baai (Playa Canoa) en hun vrees dat zij en hun gezin door die intenties in hun belangen (beroepsuitoefening, financiën en bestaansrecht) zouden worden benadeeld.

De klachten van de vissers van Caracasbaai sloten daarbij aan. Evenals de vissers van Playa Canoa, weerspreken zij de stelling van het Bestuurscollege dat zij voldoende informatie hadden ontvangen, dat zij de oprichting van de B.M.A. hadden ondersteund en dat zij een bepaalde persoon als vertegenwoordiger in het bestuur van de B.M.A. hadden voorgedragen.

Naar aanleiding van de benaderingen door de Ombudsfunctionaris van het Bestuurscollege inzake bedoelde klachten van de vissers heeft het Bestuurscollege in een brief in augustus 2006 onder meer gesteld, zulks anders dan de vissers, dat het Bestuurscollege in het verleden (omstreeks juni 2005) op adequate wijze de vissers, onder wie de vissers van Playa Canoa, geïnformeerd had omtrent de B.M.A. i.o. en dat de vissers zich daarom niet erover kunnen beklagen dat zij niet geïnformeerd waren.

De door de Ombudsfunctionaris in het kader van zijn verder onderzoek tot aan oktober 2006 ingewonnen informatieën wezen echter niet op een (duidelijke) bevestiging van bovenstaande stelling van het Bestuurscollege. Ook een eerste verificatie van de Ombudsfunctionaris ten aanzien van Caracasbaai en de twee Westpuntbaaien heeft die stelling niet kunnen bevestigen.

Een door het Bestuurscollege ter staving van zijn stelling aangehaalde brief uit juni 2005 van de vissers, waarin de vissers de oprichting van de B.M.A. zouden hebben ondersteund en waarin een exponent van de vissers zou zijn voorgedragen

voor benoeming tot vertegenwoordiger van alle vissers van Curaçao in het B.M.A.-bestuur, wordt overigens niet alleen door de vissers van Playa Canoa maar ook door betrokkene zelve als een frauduleus product afgewezen. De Ombudsfunctionaris heeft in dit verband zelf ook preliminair een onregelmatigheid geconstateerd.

Het vorenstaande vergde nader onderzoek van de Ombudsfunctionaris en zo heeft hij in oktober 2006 aan het Bestuurscollege verzocht om aan hem een bestuurder of functionaris op te geven die door de Ombudsfunctionaris kon worden gehoord en wel omtrent de wijze waarop de vissers van Playa Canoa en Caracasbaai eerder inzake de B.M.A. van overheidswege waren geïnformeerd en omtrent de wijze waarop de bewuste brief uit 2005 van de vissers, voor wat betreft haar inhoud, de daarin vervatte voordracht en de daaraan gehechte handtekeningen, tot stand zou zijn gekomen. Het Bestuurscollege heeft echter niet meer daarop gereageerd.

De USONA heeft in deze aangelegenheid tegenover de Ombudsfunctionaris bij zijn onderzoek overigens ook een onduidelijke rol gespeeld.

Inmiddels was het Bestuurscollege in het verslagjaar van samenstelling gewisseld en na een periode van onduidelijkheid heeft het huidige Bestuurscollege laatstelijk bekend gemaakt dat de B.M.A. van de baan is. Inmiddels moet de stichting B.M.A. op voorstel van het Bestuurscollege door de Eilandsraad officieel zijn opgeheven.

De Ombudsfunctionaris, die zijn onderzoek in deze zaak eerder al had aangehouden, heeft hierop besloten om het onderzoek niet meer voort te zetten.

V.7. De onrechtmatige en inhumane situatie in de vreemdelingenbarakken

Ook in het verslagjaar blijkt de Gezaghebber nog geen bevredigende verbetering te hebben kunnen bewerkstelligen ten aanzien van de onrechtmatige en inhumane toestanden waarin de inbewaringgestelde, illegale vreemdelingen in de barakken te Koraal Specht doorgaans verkeren.

Bedoelde toestanden zijn door de Ombudsfunctionaris sedert oktober 2004 regelmatig naar het bestuur toe gesignaleerd in brieven, emailberichten en nota's. Sedertdien zijn alleen de huisvesting enigermate structureel verbeterd en de gemiddelde duur van de bewaringen beleidsmatig verkort in het algemeen, doch de overige aspecten van de heersende detentietoestanden hebben nauwelijks een verbetering ondergaan.

Hieronder volgt een overzicht van de door de Ombudsfunctionaris en zijn bureamedewerkers bekomen bevindingen tijdens hun evaluatiebezoek op 9 maart 2007 in het complex van de barakken voor vreemdelingenbewaring, welke bevindingen op schending van mensenrechten en fundamentele vrijheden en andere onrechtmatigheden en niet-behoorlijkheden betrekking hadden:

1) De rechtmatigheid van de opsluitingen

Illegale vreemdelingen worden in de praktijk, kennelijk in de regel in het openbare of in het nijverheidsveld, door politie- of immigratieambtenaren opgepakt en, nadat gebleken is dat zij hun verblijfsvergunning niet bij zich hadden, worden zij verder geprocesseerd voor opsluiting in de inrichting. In het bijzonder wanneer de vreemdelingen in de avonduren en de weekeinden worden opgepakt worden zij buiten een formeel proces om in de inrichting opgesloten. Zeker aan deze vorm van opsluiting gaat doorgaans niet enige hogere toetsing door een op afstand boven het werkveld staand orgaan vooraf. Eenmaal in de inrichting opgesloten zijnde, ontvangen laatstbedoelde vreemdelingen doorgaans pas na één of enkele dagen, derhalve nadat zij tot dan toe zonder rechtsgeldige titel opgesloten hebben gezeten, een exemplaar van een namens de Gezaghebber verleend bevelschrift van inbewaringstelling en van verwijdering.

Het bevelschrift wordt namens de Gezaghebber doorgaans door een hoofdinspecteur van politie verleend. Niet is gebleken dat dit in overeenstemming is met de relevante verdragsrechtelijke bepalingen of met het ongeschreven bestuursrecht.

Niet is gebleken dat van mogelijke gevallen van ongeformaliseerde heen-zendingen van opgepakte vreemdelingen vanuit de inrichting, in de fase waarin hen nog geen bevelschrift is uitgereikt, enige vermelding of rapportage wordt gemaakt. Niet is gebleken ook dat van de detentiegevallen in hun algemeenheid periodieke rapportages worden gedaan aan de Gezaghebber.

Naar verluidt worden illegale vreemdelingen door de politie soms ook op woonadressen opgepakt waarbij de politie zonder een daartoe strekkende last de woningen zou zijn binnengedrongen. Ook doen geruchten de ronde dat sommige politieambtenaren tot eerderbedoelde oppakacties overgaan op indicaties van in deze gevallen onzuiver handelende ingezetenen die zich van één of meer aan hen gelieerde, illegale vreemdelingen willen ontdoen.

Niet is gebleken dat ter uitsluiting van bovenbedoelde oppakpraktijken of ongeformaliseerde heen-zendingen enige deugdelijke controle en toezicht van hogerhand bestaan.

2) Rechtsbescherming m.b.t. het bevelschrift

De opgepakte en reeds opgesloten vreemdelingen ontvangen na één, of anders na enkele dagen (na een weekeinde), een afschrift van het bevelschrift strekkende tot hun detentie. Aan de vreemdelingen wordt doorgaans geen uitleg van de inhoud van het bevelschrift en de gronden van hun detentie gegeven. Zij worden doorgaans wel vanaf het moment van hun detentie meegedeeld dat zij

zo spoedig mogelijk uit het Land zullen worden verwijderd en dat het hen na hun verwijdering drie jaar lang niet zal zijn toegestaan naar Curaçao terug te keren.

De inhoud van het bevelschrift wordt doorgaans niet in de moedertaal van de opgesloten vreemdeling verstrekt of vertaald weergegeven.

De vreemdeling wordt doorgaans niet geïnformeerd omtrent diens recht om in beroep te gaan tegen het bevelschrift.

3) *Recht op toegang tot een afhankelijke rechter na detentie*

De opgesloten vreemdelingen worden doorgaans niet geïnformeerd omtrent hun fundamentele recht om toegang tot een onafhankelijke rechter aan te vragen.

Indien een vreemdeling een advocaat niet kan betalen, zal de overheid geen advocaat aan deze ter beschikking stellen, hoe lang ook de betrokkene vast mocht zitten. Evenmin wordt de vreemdeling bij langdurige detentie enige rechtsingang verleend.

Niet is gebleken dat in dit opzicht de door de Minister van Justitie in juni 2006 herzien gegeven instructie aan de Gezaghebbers nageleefd wordt.

4) *Termijn van de tenuitvoerlegging*

Het door de hoofdinspecteur van politie verleende bevelschrift houdt doorgaans een geldigheidsduur van 30 dagen in. De vreemdeling blijft in detentie totdat de overheid hem uit het Land kan verwijderen of totdat hij een vliegtuigticket kan betalen voor een terugreis naar zijn land van herkomst. Vaak wordt de termijn van deze vrijheidsbeneming fysiek verlengd zonder dat aan deze verlenging een nieuw bevelschrift ten grondslag ligt.

5) *Plaats van de tenuitvoerlegging*

De inrichting bestaat uit twee grote barakken. In de ene barak worden mannelijke vreemdelingen gehuisvest. In de andere barak worden vrouwelijke vreemdelingen gehuisvest. In elke barak staan 16 stapelbedden. In een barak zijn er derhalve 32 slaapbedden. De inrichting heeft dus in totaal 64 slaapplekken; verder zijn er, behalve de toiletten en de luchtplaats voor de vrouwen, geen andere verblijfvertrekken voor de gedetineerden.

Naar verluidt worden niet zelden na een politieactie meer dan 32 vreemdelingen in één barak gehuisvest. Alsdan zou er niet voor iedereen een slaapplek aanwezig zijn.

6) *Toezicht op de detentie*

Er is geen regelgeving die strekt tot het bestaan en de functie van een

onafhankelijk orgaan belast met het toezicht op de rechtmatigheid van de onderhavige detentie, op het regiem in- en het beheer van de inrichting en op de behandeling de opgeslotenen. Er bestaat kennelijk ook geen orgaan, anders dan de Ombudsman evenwel ter toetsing van behoorlijkheid van openbaar bestuur, dat zich tot het houden van zulk een wakend oog op de inrichting geroepen acht.

7) *Wettelijke erkenning van de inrichting*

De inrichting is kennelijk niet wettelijk aangewezen als een inrichting waar mensen, i.c. voor verwijdering of uitzetting bestemde vreemdelingen, in gedwongen detentie mogen worden vastgehouden.

8) *Formalisering van de bewaking*

Er bestaan kennelijk geen wettelijke bepalingen en uitvoeringsvoorschriften strekkende tot een wettelijke erkenning van het bewakingsbedrijf dat met het beheer, het toezicht op- en de bewaking van de opgesloten vreemdelingen is belast. Evenmin bestaan er kennelijk officieel of officieus van overheidswege gegeven voorschriften en instructies, betreffende, de recrutering, de selectie, de opleiding, de speciale training, de speciale bekwaamheden, de overige organisering en de dagelijkse inzet en werkwijze van het personeel van dat bedrijf, noch betreffende het toezicht en de controle op dit personeel en zijn handelwijze.

9) *De administratie en het overige beheer*

Er bestaan kennelijk geen officieel of officieus van overheidswege gegeven voorschriften en instructies betreffende de registratie van de aangebrachte en opgesloten vreemdelingen, de onderbrenging in alle opzichten van de vreemdelingen, de registratie en het beheer van hun (in bewaring genomen) lijfsgoederen en gelden, een hoger toezicht op de formele geldigheid van de bevelschriften en hun geldigheidsduur, de medische behandeling, een klachtbehandelingsvoorziening, het beheersmanagement, een onderhoudsplan, facilitaire en sanitaire voorzieningen in de barakken, de kwaliteit en de klantgerichtheid van de voeding, het luchten, de gedragsregels en de handhaving van de discipline, de privacybescherming, de naleving van een huishoudelijk reglement, enz., enz.

Het particuliere bewakingsbedrijf dat belast is met de bewaking van de vreemdelingen heeft wel eigenmachtig enkele interne voorschriften van elementaire aard betreffende het beheer en het toezicht vastgelegd. Deze voorschriften zijn echter bij lange na niet toereikend en hebben geen officiële of formele aard. Ook heeft het bedrijf een eigen registratiesysteem betreffende de

opgesloten vreemdelingen geïntroduceerd.

10) Faciliteiten en beperkingen voor de vreemdelingen

De opgesloten vreemdelingen wordt toegestaan dagelijks maximaal tweemaal drie minuten lang een telefoongesprek te voeren, mits betrokkenen een geldige telefoonkaart hebben kunnen kopen.

De vreemdelingen mogen geen bezoekers of geestelijke verzorgers ontvangen. Hen wordt in voorkomende gevallen wel toegestaan om in het bewakerskantoor, in privé, hun advocaat of de consul van hun land te spreken.

Familie of vrienden van een opgesloten vreemdeling mogen geen lijfsgoederen en dergelijke (b.v. kleding, schoeisel, slaapgerei, toiletartikelen) bestemd voor de vreemdeling rechtstreeks naar de inrichting brengen. De goederen dienen bij de Vreemdelingendienst te worden afgeleverd. De Vreemdelingendienst behoort er dan zorg voor te dragen dat de vreemdeling de goederen ontvangt.

Van overheidswege wordt in de inrichting geen enkele recreatiemogelijkheid geboden aan de vreemdelingen, evenmin een televisie- of een radiotoestel.

Van overheidswege worden ook geen kranten, tijdschriften, boeken, muziek of enige andere vrijetijdsfaciliteiten voor de vrouwen of de mannen beschikbaar gesteld; er zijn geen godsdienstige activiteiten en geen recreatieprogramma's.

Er bestaat in de inrichting ook geen mogelijkheid om te sporten of om handenarbeid te verrichten. Er zijn geen sportmogelijkheden in open lucht of in een zaal of andere vormen van bewegingsvrijheid binnen de inrichting. Er zijn ook geen educatieve activiteiten. Kortom, de opgesloten vreemdelingen zijn gedwongen hun detentietijd praktisch in ledigheid door te brengen.

Behalve de stapelbedden staat er in de barakken geen ander meubilair ter beschikking van de opgeslotenen. De enige plek waarop de vreemdelingen kunnen zitten, bijvoorbeeld om hun maaltijden te nuttigen, is op hun bed. Er zijn geen stoelen, geen tafels en geen bergkasten voor de opgeslotenen.

Van overheidswege wordt, door tussenkomst van het politiekorps (vreemdelingendienst), ten behoeve van het gebruik in de inrichting slechts clorox, zeep en maandverband aangeleverd. Zelfs in dit opzicht laat men, naar verluidt door gebrek aan financiële middelen, weleens na de inrichting tijdig te bevoorraden. Om deze reden benaderen de bewakers soms de strafgevangenis voor het aanvullen van deze en soortgelijke voorraden.

De vreemdelingen moeten hun barak overigens zelf schoonhouden.

Van de opgeslotenen wordt voorts verwacht dat zij zelf, door tussenkomst van hun externe contacten, zorgdragen voor het verkrijgen van andere lijfsbenodigdheden dan zeep en maandverband.

De in de inrichting opgesloten mensen lijken een behandeling en een overige bejegening te ondergaan die er veel van weg heeft afkomstig te zijn van een

bewuste toepassing van een afschrikingsbeleid gericht op de preventie van illegaal vreemdelingenverblijf op het eiland.

11) Het luchten van de opgeslotenen

De vrouwen wordt toegestaan twee keer per dag één uur te luchten. Van 09.00 tot 10.00 uur a.m. en van 14.00 uur tot 15.00 uur p.m.

De mannen mogen in het geheel niet luchten; zij lijken er toe te zijn veroordeeld om continu hun tijd in een pover barak op een bed in ledigheid door te brengen.

12) Persoonlijke veiligheid

Er bestaan geen speciale veiligheidsvoorzieningen en -procedures ten aanzien van- en ten behoeve van de vreemdelingen, anders dan gebruikelijke ontdoening aan hen, bij intake in de inrichting of eerdere arrestatie elders, van alle scherpe voorwerpen. Een relevante noot is hier dat onlangs een langdurig opgesloten vreemdeling een matras in brand bleek te hebben kunnen steken.

13) Medische voorziening en zorg

De inrichting beschikt niet over een eigen medische voorziening voor de interne verschaffing van enige medische zorg aan de vreemdelingen. Er is geen regelgeving en er bestaan van overheidswege geen geschreven instructies die inhoudelijk tegemoet komen aan het recht van de vreemdeling op medische zorg.

Er bestaan wel bepaalde afspraken tussen het bewakingsbedrijf en de directie van de strafgevangenis en de vreemdelingendienst betreffende de voorziening op aanvraag van medische zorg aan de gedetineerden. Echter geldt dat de vreemdelingen in beginsel geen toegang hebben tot de medische zorg. Om in aanmerking te komen voor medische behandeling moeten verschillende functionarissen het verzoek van de in bewaring gestelde vreemdeling om medische behandeling goedkeuren. Zodra de toestemming is gegeven moet de vreemdeling op een afspraak wachten.

Ook is er geen gequalificeerde persoon (bij voorkeur een gequalificeerde verpleegster), die steeds toegankelijk is, zeker niet in de avonden en in de weekeinden.

14) De fysieke staat van de inrichting

De fysieke staat van de inrichting lijkt aanvaardbaar en redelijk draaglijk te zijn voor een korte periode doch volstrekt niet geschikt voor verblijf daarin voor een langere periode.

De inrichting van de barakken is uiterst pover; de barakken bevatten voorts elk niet meer dan een slaapzaal en een toilettenvertrek. Behalve de stapelbedden is er geen ander meubilair in de barakken. De enige plek waarop de vreemdelingen kunnen zitten, bijvoorbeeld om hun maaltijd te nuttigen, is op hun bed. Er zijn geen stoelen, geen tafels en geen bergkasten voor de opgeslotenen beschikbaar.

Beide barakken hebben nagenoeg geen ramen, althans, zij hebben in plaats daarvan openingen in de buitenwanden die als ramen dienen. Deze openingen bieden 's avonds geen bescherming tegen de kou en de muggen. De vreemdelingen dekken 's avonds de openingen af met schuimmatrassen en met lakens. De binnenkant van de barakken was redelijk schoon. De barakken moeten door de vreemdelingen zelf worden schoongehouden.

De omgeving van de inrichting is zeer rommelig. Overal ligt puin gedumpt. Het lijkt erop dat deze omgeving als puinstortplaats en dumpplaats van afgedankt materiaal van de strafgevangenis dient. Overal op het terrein in de omgeving liggen afgedankte kantoormeubels, houtresten, oud ijzerwerk, rollen omheininggaas, betonblokken, kratten e.d. verspreid.

Het erf van de inrichting was op de dag van het evaluatiebezoek redelijk opgeruimd. Er waren nochtans in een hoek tussen de barakken verschillende vuilnisbakken die overvol waren van plastic voedselbakken met etensresten. Het geheel gaf ter plekke een zeer onhygiënisch aanblik en het biedt kennelijk een broed- of verzamelplaats voor ratten en ander ongedierte. Er liepen binnen de omheining op het terrein verschillende honden en katten rond. Ook bevond zich een grote groep duiven op de grond van het erf.

In de barak van de vrouwen zijn er drie douches, waarvan een defect is. Er zijn drie toiletten, waarvan één defect. Er zijn twee wasbakken, waarvan één defect.

In de barak van de mannen zijn drie douches, waarvan een defect is. Er zijn ook drie toiletten en twee wasbakken. De douches en de toiletten waren redelijk schoon.

De bovenbedoelde toestanden, die naar het oordeel van de Ombudsfunctionaris aan te merken zijn als gevolgen en vormen van niet-behoorlijke bestuurlijke gedragingen, kunnen als zodanig, behalve aan de Gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao, ook worden toegeschreven aan het Bestuurscollege vanwege de omstandigheid dat het Bestuurscollege op 12 maart 2004 de bewaking van de gedetineerde vreemdelingen (tegen ontvluchting) heeft laten opdragen (door tussenkomst van de S.K.S.) aan een particulier bewakingsbedrijf, dat hierop sedert begin april 2004, zij het kennelijk ten laste van 's Lands kas, de bewaking in de vreemdelingenbarakken uitvoert. Bij het aanspreken van het Bestuurscollege over deze gedragingen gaat de Ombudsfunctionaris ervan uit dat

het Bestuurscollege daarmee in een ongeregelde situatie heeft bijgedragen aan een door de overige overheid (Gezaghebber en Land) onrechtmatig, zowel in formeel als in materieel opzicht, in stand gehouden detentiesituatie waartoe de vreemdelingen als mens worden gedwongen.

In vergelijking met de in 2004 geconstateerde situatie is voornamelijk de huisvesting van de gedetineerde vreemdelingen bouwtechnisch verbeterd en is ook de tijdsduur van de detentie in het algemeen beleidsmatig ingekort doch uit een oogpunt van humaniteit en mensenrechten is bedoelde detentiesituatie bij lange na er niet bevredigend op geworden.

Ook in het verslagjaar hebben de Gezaghebber en het Bestuurscollege niet op de laatste nota ³ van de Ombudsfunctionaris omtrent deze aangelegenheid gereageerd.

Wel heeft de Gezaghebber weleens uitvoerig gereageerd op eerdere benaderingen van de Ombudsfunctionaris in deze aangelegenheid en daarbij diverse verbeteringen van de detentiesituatie in het vooruitzicht gesteld doch tot in het verslagjaar zijn de meeste van deze verbeteringen uitgebleven.

Een bijzonder aspect van de bestaande onrechtmatigheden betreft de beschikkingen tot inbewaringstelling die onbevoegdlijk, met name al of niet met (schriftelijke) mandaat in strijd met verdragsrechtelijke bepalingen en met de eigen wetgeving, door een politieofficier worden verleend. De Gezaghebber is in dit verband tegenover de Ombudsfunctionaris sedert 2004 steeds in gebreke gebleven om de naderhand door haar ook uitdrukkelijk gedane toezegging, om de Ombudsfunctionaris een kopie van een mandaat als hierboven bedoeld te doen toekomen, na te komen.

Het Bestuurscollege heeft één keer, in juni 2006, gereageerd op de eerste benadering van de Ombudsfunctionaris en op zijn rappelbrieven daarover sedert oktober 2004, maar met die reactie, welke neerkwam op het zich verschuilen achter de Gezaghebber, heeft de Ombudsfunctionaris geen genoegen kunnen nemen en heeft hij dit ook aan het College kenbaar gemaakt. Hierna heeft de Ombudsfunctionaris geen reactie meer van het Bestuurscollege ontvangen.

VI. EXTERNE RELATIES VAN DE OMBUDSFUNCTIONARIS

VI.1. De externe communicatie

VI.1.1. Voorlichting

In het verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris op diverse wijzen, in het kader van voorlichting gericht op naamsbekendheid en bekendheid informatie verstrekt aan het publiek en aan andere doelgroepen, zoals bestuurders en ambtenaren.

De informatiefolder van het Bureau van de Ombudsfunctionaris is ook in dit verslagjaar weer in grote getale uitgegeven, teneinde daarmee de verwerving van meer naamsbekendheid voor het Curaçaose ombudsmaninstituut voort te zetten.

Een belangrijk aspect van zijn externe communicatie in het verslagjaar vormde de regelmatige verkondiging door de Ombudsfunctionaris van de door hem in beeld gebrachte behoorlijkheidsnormen, in de vorm van wekelijkse bulletins.

Deze periodieke uitgave van zijn hand, de z.g. 'Info-dosis', is in het verslagjaar wekelijks binnen de eilandelijke overheidsadministratie gepubliceerd. Het betrof hier een wekelijks informatiebulletin waarin de Ombudsfunctionaris, met het oog op bevordering van behoorlijk bestuur door inburgering van behoorlijkheidsnormen en op vergroting van de bekendheid omtrent de rol van het bureau binnen de publieke sector, telkens een stuk informatie over mensenrechten, bestuurlijke behoorlijkheidsnormen en over het ombudsmanwezen verschafte.

Zo is er in het verslagjaar 52 maal een Info-dosis per email uitgegeven en wel via het Intranetsysteem van het Eilandgebied Curacao; zij waren geadresseerd aan bestuurders, diensthoofden en ambtenaren.

Het betrof hier 52 uitgiftes van Info-dosis met de volgende onderwerpen:

- No. 1/2007 De fundamentele mensenrechten;
- No. 2/2007 Het gelijkheidsbeginsel;
- No. 3/2007 De positie van de Ombudsman in het eilandelijk bestel;
- No. 4/2007 Het recht van de mens op zijn vrijheid
- No. 5/2007 De Ombudsman en bestuurshandelingen
- No. 6/2007 De formele zorgvuldigheid in het bestuur
- No. 7/2007 De materiele zorgvuldigheid van bestuur
- No. 8/2007 Behoorlijk bestuur, met beperking van de drukpersvrijheid
- No. 9/2007 De Ombudsman en de Rechter op rechtsbeschermingsgebied
- No. 10/2007 De Ombudsman en de INFO-dosis
- No. 11/2007 De normen voor bestuurshandelingen
- No. 12/2007 Bestuurlijke behoorlijkheid en ongeschreven recht
- No. 13/2007 Bestuurlijke behoorlijkheid en internationale verdragsbepalingen
- No. 14/2007 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

- No. 15/2007 Een fundamenteel klachtrecht voor de burger (1)
- No. 16/2007 Een fundamenteel klachtrecht voor de burger (2)
- No. 17/2007 Voorkomend bestuur
- No. 18/2007 Zelfoptimaliserend bestuur
- No. 19/2007 Voortvarend bestuur
- No. 20/2007 Transparant bestuur (1)
- No. 21/2007 Transparant bestuur (2)
- No. 22/2007 Professionaliteit van professionelen (1)
- No. 23/2007 Professionaliteit van professionelen (2)
- No. 24/2007 Transparant gedoogbeleid
- No. 25/2007 Gobernashon den esfera di derecho
- No. 26/2007 Derecho di ciudadano riba bon gobernashon
- No. 27/2007 Integere overheidsorganen
- No. 28/2007 Integriteit onder ambtenaren (1)
- No. 29/2007 Integriteit onder ambtenaren (2)
- No. 30/2007 Normbevestigend bestuuroptreden
- No. 31/2007 Doordacht transparant bestuur
- No. 32/2007 Regelgetrouw bestuur
- No. 33/2007 Rechtmatig politieoptreden onder gezag van de Gezaghebber
- No. 34/2007 Het recht van de burger op 'ARNA gecertificeerd bestuur'
- No. 35/2007 Bestuurlijke behoorlijkheid verlangt standvastige ambtenaren
- No. 36/2007 Het recht van de burger op leefbaarheidbevorderend bestuur
- No. 37/2007 Het recht van de burger op duurzame ontwikkeling
- No. 38/2007 Het recht van de niet-weerbare burgers op speciale bejegening
- No. 39/2007 De rechten van burgers in de democratie en in de rechtstaat
- No. 40/2007 Het recht van de burger op het rechtsgoed van de rechtsstaat
- No. 41/2007 Het toetsingskader van de Ombudsman binnen het recht
- No. 42/2007 Het toetsingskader van de Ombudsman buiten het recht
- No. 43/2007 In de praktijk verder ontwikkelde behoorlijkheidsnormen (1):
Het Bestuurscollege handelt niet behoorlijk met een primaat in wetgevingsinitiatief
- No. 44/2007 In de praktijk verder ontwikkelde behoorlijkheidsnormen (2):
De vrijheidontneming ook aan illegale vreemdelingen dient wettelijk te zijn ingebed.
- No. 45/2007 In de praktijk verder ontwikkelde behoorlijkheidsnormen (3):
De mate van behoorlijkheid van de toekenning van een overheids subsidie wordt mede bepaald door het kwaliteitsgehalte van de wijze waarop de ontvanger met die subsidie omgaat.
- No. 46/2007 In de praktijk verder ontwikkelde behoorlijkheidsnormen (4)
Ook het Bestuurscollege is voor de Ombudsman aanspreekbaar voor de instandhouding van de detentiesituatie van in bewaring gestelde vreemdelingen
- No. 47/2007 Overzicht van enige belangrijke rechten van het Kind uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind
- No. 48/2007 Naar een wettelijke regeling tegen kindermishandeling
- No. 49/2007 De formele beginselen van behoorlijk bestuur (1)

- No. 50/2007 De formele beginselen van behoorlijk bestuur (2)
 10- 12-2007 De Dag van de Rechten van de Mens
 No. 51/2007 De materiele beginselen van behoorlijk bestuur (1)
 No. 52/2007 De materiele beginselen van behoorlijk bestuur (2)

In onderstaand kader volgt verder een schematisch overzicht van de in het verslagjaar door de Ombudsfunctionaris en zijn Bureau gehouden voorlichtings-activiteiten:

Communicatievorm	Aantal presentaties
Informatiebulletins en officiële bekendmakingen	5
Uitgaven Info-dosis (wekelijks informatiebulletin aan ambtenaren en bestuurders)	52
Persoonlijke presentaties (collectief) ter voorlichting: waarvan enkele forums op uitnodiging (lezing)	5
Interviews en talkshows via radio, krant of televisie: Televisiespots (naamsbekendheid promo's): Radio spots: Krantenspots:	19 330 194 97

VI.1.2. Overige informatiebulletins en officiële bekendmakingen

De overige door de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar publiekelijk uitgegeven informatiebulletins en officiële bekendmakingen hadden betrekking op operationele onderwerpen, zoals met betrekking tot de klachtenbehandeling in quantiteit, voorlichting omtrent de ontvankelijkheid van rechtzoekenden, ambtshalve ingestelde onderzoeken, twee buitenlandse dienstreizen, te houden lezingen, bezoeken uit het buitenland en andere. Het betreft hier onderwerpen die elders in dit verslag aan de orde komen.

VI.2. De relatie met de Eilandsraad in de praktijk

De wetgeving heeft de benoeming van de eilandelijke ombudsman in handen gelegd van de eilandsraad. Dit is volgens de memorie van toelichting gebeurd op

de eerste plaats om tot uitdrukking te brengen dat de ombudsman, hoewel hij in het kader van de uitoefening van zijn ambt aan geen enkel orgaan ondergeschikt is, te beschouwen is als een gemachtigde van de Eilandsraad.

In het verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris echter geen bilateraal contact mogen hebben met de Eilandsraad.

De Ombudsfunctionaris heeft zich in het verslagjaar zorgen moeten blijven maken over het uitblijven van reacties van de Eilandsraad op de door hem in het verslagjaar aan de Eilandsraad verzonden brieven betreffende diverse gevallen waarin het Bestuurscollege tegenover de Ombudsfunctionaris in gebreke is gebleven.

Zo heeft de Ombudsfunctionaris de Eilandsraad begin januari 2007 een drietal kopieën aangeboden van in november en december 2006 tussen het Bestuurscollege en de Ombudsfunctionaris gevoerde correspondentie naar aanleiding van een brief van de Ombudsfunctionaris aan het Bestuurscollege over het habitueel uitblijven van reacties van het Bestuurscollege op benaderingen door de Ombudsfunctionaris inzake door hem bij het Bestuurscollege aangekaarte klachten van burgers.

Ook heeft de Ombudsfunctionaris, met het oog op het belang van de kwaliteit van de rechtsbescherming op Curaçao en op het behoud van de waarde van het wettelijk ingestelde ombudsmaninstituut van Curaçao, op 11 mei 2007 ter kennis van de Eilandsraad gebracht het uitblijven van enige reactie van de Gezaghebber omtrent de ernstige klacht van een burger over zijn insluiting, door onrechtmatig toedoen van de Politie, in de Dr. Capriles kliniek.

Op deze herhaaldelijke signaleringen omtrent het niet behoorlijk reageren door het Bestuurscollege en de Gezaghebber op benaderingen door de Ombudsfunctionaris met klachten en brieven heeft de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar geen reactie mogen ontvangen van de Eilandsraad

De Ombudsfunctionaris is ook bevoegd om klachte over gedragingen in bepaalde gevallen van de Eilandsraad, die niet gelegen zijn in het kader van regelgeving met een algemene strekking, te onderzoeken.

Zo heeft de Ombudsfunctionaris op 26 november 2007 de Eilandsraad bericht dat hij op 24 november 2007 een klachtbrief heeft ontvangen en in behandeling genomen van twee Eilandsraadleden, houdende de klacht dat de Raad zich in strijd met artikel 7 van de Eilandsverordening Financieel Beheer (A.B. 1953, no. 6) heeft gedragen (het niet voor eenieder ter inzage leggen van het concept de Eilandsbegroting 2008). Daarbij heeft de Ombudsfunctionaris de Raad in overweging gegeven om voor de goede orde te besluiten om de openbare behandeling door de Raad van de Eilandsbegroting voor 2008, uit een oogpunt van

voorkomendheid in het belang van goed bestuur, niet aan te vangen danwel niet voort te zetten dan nadat de Eilandsraad zich in een sfeer van weloverwogenheid over de daarbij door de Ombudsfunctionaris aangekaarte klacht van genoemde twee Eilandsraadleden zal hebben gebogen en deze aangelegenheid vervolgens in goede orde zal hebben afgehandeld.

Ook op dit bericht heeft de Ombudsfunctionaris geen reactie mogen ontvangen van de Eilandsraad.

Ook heeft de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar ambtshalve een onderzoek ingesteld naar twee gedragingen van de Eilandsraad bestaande uit de op 28 juni 2007 genomen besluiten tot een vermoedelijk onevenredige verhoging van de salarissen en een vermoedelijk onevenredig ver strekkende pensioenregeling voor Eilandsraadsleden en Gedeputeerden.

Ook hierop heeft de Ombudsfunctionaris geen reactie van de Eilandsraad ontvangen.

VI.3. De relatie met het Eilandsbestuur in de praktijk

Ook gedurende dit verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris moeten concluderen dat de functionele relatie met het Eilandsbestuur van 2007 niet optimaal is verlopen. Gedurende het verslagjaar werd de door de Ombudsfunctionaris ingediende begroting van zijn bureau voor het jaar 2007 door het Bestuurscollege, in een overigens weinig jegens de Ombudsfunctionaris toegeeflijk overleg met de Ombudsfunctionaris, aanzienlijk ingekort.

Vervolgens heeft het Bestuurscollege tegen eind september 2007 de goedgekeurde begroting van het ombudsmanbureau voor het jaar 2008, pro forma in overleg met de Ombudsfunctionaris maar met een noodwendig motief, met 5% ingekort. De hier bedoelde besnoeiingen in de bureaubegroting besloegen een totaal bedrag van fl. 120.000,--, dat onder meer bestemd was voor training, vorming en opleiding, voor reis- en verblijfskosten in verband met stage van het personeel, voor de geprojecteerde functiewaardering van de functies van het Bureau van de Ombudsfunctionaris, alsmede voor de aanschaf van nieuwe computers ter vervanging van de inmiddels afgeschreven computers.

Het Eilandsbestuur van 2007, waaronder de Gezaghebber, is overigens in gebreke gebleven om doorgaans diligent te reageren op de klachtmatige benaderingen van de Ombudsfunctionaris en verder heeft men zich weleens klaarblijkelijk beijverd in het in defensieve trant tegenspreken van deze benaderingen in plaats van deze benaderingen uit een oogpunt van behoorlijk bestuur te aanvaarden als belangrijke signaleringen gericht op de bevordering van een goede kwaliteitszorg van het openbaar bestuur en rechtsbescherming van de burger.

Gedwongen door het uitblijven van enige reactie van het Bestuurscollege op de klachtmatige benaderingen van de Ombudsfunctionaris, heeft de Ombudsfunctionaris in het verslagjaar besloten om nu hij herhaaldelijk geen enkele reactie op zijn brieven heeft ontvangen van het Bestuurscollege, om scherpere onderzoekacties gericht op de waarheidsvinding in aantal zaken te ondernemen. Deze onderzoeksactie bestaat uit het verkrijgen van inzage van de aldaar aanwezige documentatie omtrent een zaak dat in onderzoek is, alsmede uit het horen van de betrokken ambtenaren van de bezochte afdeling over zaaksrelevante onderwerpen.

Dit voornemen heeft na het uitblijven van een reactie van het Bestuurscollege na de zelfs na de aankondiging van dit voornemen, geleid tot de beslissing van de Ombudsfunctionaris tot het afleggen onderzoeksbezoek door hem, vergezeld van bureaumedewerkers in juni 2007 aan de Afdeling Algemene en Juridische Zaken in het kader van het uitblijven van een reactie van het Bestuurscollege op de voorlopige bevindingen van de Ombudsfunctionaris in een klachtzaak die door een winkelcentrum was aangekaart. Ook in oktober 2007 hebben twee medewerkers van het ombudsmanbureau namens de Ombudsfunctionaris een onderzoeksbezoek afgelegd aan de Afdeling Financien in het kader van het ambtshalve ingestelde onderzoek van de Ombudsfunctionaris naar de gedragingen van het Bestuurscollege inzake het privaatrechtelijke besluit van het College tot het huren van een gebouwencomplex te Sta. Rosa.

Ook in het verslagjaar is het Bestuurscollege wederom niet er in geslaagd om de door de Ombudsfunctionaris op 16 februari 2005 met het toenmalige Bestuurscollege gemaakte afspraken over een diligente behandeling van door de Ombudsfunctionaris aangekaarte klacht- en onderzoekszaken na te leven.

Tijdens deze bespreking heeft het Bestuurscollege zich in het bijzonder gecompromitteerd om, na ontvangst van brieven van de Ombudsfunctionaris inzake klachten, deze steeds binnen zes weken te zullen beantwoorden.

De Ombudsfunctionaris heeft zich gedurende het verslagjaar tot tweemaal toe genoodzaakt gezien om de Eilandsraad te benaderen met het verzoek om hem in de gelegenheid te stellen het uitblijven van reacties van het Bestuurscollege op zijn klachtmatige benaderingen toe te lichten. Deze benaderingen bleven zonder resultaat.

Ook op de rappellerende benaderingen in dit verband van het Bestuurscollege door de Ombudsfunctionaris werd door de bestuurscolleges van 2007 doorgaans niet en overigens onbevredigend gereageerd, een enkele uitzondering daargelaten (zaak gunning project aan een consultantbureau).

Ook de Gezaghebber heeft in het verslagjaar wederom het telkens laten afweten,

wat de bij haar openstaande zaken betreft, en heeft zij niet op diligente of tijdige wijze respons gegeven op de door de Ombudsfunctionaris ambtshalve ingestelde onderzoeken, aangekaarte klachtzaken en daaromtrent gedane rappels. In een enkel geval heeft zij wel op een rappel gereageerd.

In juli 2007, na de eilandsraadverkiezingen die in mei 2007 waren gehouden, heeft het aantreden van het door een nieuwe coalitie ondersteunde eilandsbestuur wel een heel lichte verbetering gebracht in het tempo waarin het Bestuurscollege placht te reageren op de klachtmatige benaderingen van de Ombudsfunctionaris. Helaas is deze kleine opleving bij lange na niet voldoende om de belangrijke klachtzaken op een voor de burger bevredigende wijze af te handelen; de gewenste diligentie is uitgebleven.

Wel hebben de Ombudsfunctionaris en zijn medewerkers in het verslagjaar kunnen bogen op een in het algemeen goede medewerking zijdens de eilandsdiensten, een uitzondering daargelaten. In dit kader is, met medewerking van bedoelde diensten, een reatief aanzienlijk aantal klachten naar tevredenheid van de klagers kunnen worden afgehandeld.

VI.4. Andere vormen van de externe relaties

VI.4.1. Dienstreizen

De Ombudsfunctionaris heeft in het verslagjaar, van 28 januari tot 1 februari 2007, een dienstreis gemaakt, vergezeld van de Intaker/Onderzoeker van dit bureau, mevr. M.I. Tromp, naar Costa Rica ter bijwoning op uitnodiging van een Conferentie van de Caribbean Ombudsman Association (hierna CAROA) en de Consejo Centroamericano de Procuradores de Derechos Humanos (CCPDH). Voorafgaand aan bedoelde conferentie heeft de Ombudsfunctionaris tevens een vergadering van CAROA in Costa Rica bijgewoond.

Deze conferentie van CAROA/CCPDH betrof de eerste bijeenkomst van de ombudsmanverenigingen CAROA en de CCPDH. De voorbereiding en de organisatie van deze conferentie werden gecoördineerd door de Inter-American Institute for Human Rights (IIHR), in samenwerking met de CAROA en de CCPDH.

Het hoofdmotief voor het organiseren van deze conferentie houdt verband met de door de beide verenigingen, CCPDH en CAROA, betoonde interesse in het geraken tot een samenwerkingsverband tussen de twee verenigingen, gericht op de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring en op het ondernemen van gezamenlijke acties op het gebied van de fundamentele mensenrechten. Verder hebben beide organisaties zich ertoe bereid verklaard om elkaar wederzijds te ondersteunen bij de te ondernemen activiteiten.

Eén van de resultaten van deze eerste CAROA/CCPDH-Conferentie was overigens om de volgende conferentie op Curaçao, met als gastheer deze Ombudsfunctionaris, te houden. Bedoelde eerste Conferentie was tot dat besluit gekomen nadat deze Ombudsfunctionaris zich daartoe bereid had verklaard, zulks op ingeving van de toenmalige Gedeputeerde van Algemeen Beheer, de heer Elfrid Capella. Wegens een naderhand door het Bestuurscollege opgegeven reden, te weten gebrek aan financiële middelen, heeft deze Conferentie echter geen doorgang meer kunnen vinden.

De Ombudsfunctionaris heeft verder van 20 tot en met 24 juni 2007 te Madrid, Spanje namens CAROA deelgenomen aan een buitengewone vergadering van de Fondo Especial para Ombudsman y Defensores del Pueblo de America Latina y el Caribe. Tevens heeft de Ombudsfunctionaris daarbij een plechtigheid bijgewoond te Madrid, ter gelegenheid van het afscheid van de Nationale Ombudsman van Spanje.

VI.4.2. Bezoeken uit het buitenland

In het verslagjaar heeft de Ombudsfunctionaris enige speciale bezoeken ook uit het buitenland ontvangen.

Op 9 februari 2007 heeft de heer Frans Veltkamp, Hoofd van de ICT-afdeling van de Gemeente Enschedé, vergezeld van een medewerker, mevr. Saskia van Dijk, een werkbezoek aan dit ombudsmanbureau gebracht in het kader van de samenwerkingsrelatie van de Ombudsfunctionaris met de Gemeente Enschedé inzake de terbeschikkingstelling en verdere ontwikkeling door deze gemeente van het geautomatiseerde klachtenregistratiesysteem KRS-CUR van dit bureau.

Op 8 maart 2007 heeft de heer Claas de Jongh, vertegenwoordiger van het Plan Veiligheid Nederland een werkbezoek afgelegd bij de Ombudsfunctionaris, naar aanleiding van een door de Ombudsfunctionaris informeel bij het Hoofd van het Korps Landelijke Politiediensten, die belast is met het Nederlandse aandeel in het beheer van het Recherche Samenwerkingsteam (RST) aangekaarte klacht.

Deze klacht was door een aantal Curaçaose politieambtenaren, dat bij het RST was ingedeeld, bij de Ombudsfunctionaris ingediend met het verzoek om hun klacht zonodig door te geleiden naar de Nederlandse Nationale Ombudsman. Een deel van deze groep politieambtenaren heeft met de door de Ombudsfunctionaris verrichte bemiddeling in deze zaak een door hen gewenst voordeel behaald.

Op 1 juni 2007 heeft de Ombudsfunctionaris drie Nederlandse afgezanten, die als kwartiermeesters belast waren met de voorbereiding van de installatie van de Commissie Financieel Toezicht, ontvangen voor een oriënterende bespreking op hun verzoek.

Op 8 juni 2007 heeft de Ombudsfunctionaris alhier op uitnodiging een bezoek afgelegd bij een bezoekende delegatie van de European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) voor een informatieve bespreking met deze delegatie omtrent de bevindingen van de Ombudsfunctionaris inzake de detentiesituatie in de vreemdelingenbarakken alhier.

Op 18 september 2007 hebben de heer Frans Veltkamp, Hoofd van de ICT-afdeling van de Gemeente Enschedé, de Ombudsfunctionaris bezocht en daarbij een vernieuwde versie van het Klachten Registratie Systeem aan de Ombudsfunctionaris ter beschikking gesteld.

Op 8 november 2007 hebben de heer Walter Peeters, Lid van het hoge college van staat van België, de Vaste Commissie van Toezicht op Politiediensten, een kennismakingsbezoek afgelegd bij de Ombudsfunctionaris, die hem in de week daarop bij de Gezaghebber / Plaatselijk Hoofd van Politie van Curaçao, alsmede bij de Minister van Justitie, de Procureur-Generaal en de Hoofd-Officier van Justitie van de Nederlandse Antillen heeft geïntroduceerd. De heer Peeters is door de Ombudsman van Cayman Islands bij de Ombudsman van Curaçao geïntroduceerd.

VI.4.3. De samenwerking met de Nationale Ombudsman van Nederland

Het samenwerkingsverband, dat de Ombudsfunctionaris met de Nationale Ombudsman van Nederland in 2004 is aangegaan (zie vorige jaarverslagen) is in de vorm van voorbereiding van een gestructureerd samenwerkingsproject ten dele tot in het verslagjaar voortgezet. Eerder in mei 2006 hadden de werkzaamheden aan de voorbereiding van dit project geleid tot een afronding van een uitgebreid projectvoorstel, dat de Ombudsfunctionaris vervolgens, door succesvolle tussenkomst van het Hoofd Program Management Office, mevr. mr. Tilly Pikerie, bij het Bestuurscollege heeft ingediend voor goedkeuring en doorgeleiding naar USONA. Het toeval wil dat mevr. Pikerie zeven jaar geleden als Gedeputeerde van Algemene Zaken de formele instelling van het ombudsmanbureau van Curaçao op het wetgevings- en het organisatietraject heeft opgestart en verder gecoördineerd tot een concreet resultaat.

De verdere doorgeleiding van eerdergenoemd projectvoorstel in de richting van USONA heeft in het verslagjaar echter binnen het Bestuurscollege een vertraging van meer dan acht maanden opgelopen.

Bij de voorbereiding en inrichting van het projectvoorstel in het verslagjaar en eerder is dr. Stephan Sjouke van het Bureau van de Nationale Ombudsman zeer instrumenteel geweest; de Ombudsfunctionaris heeft dankbaar gebruik kunnen

maken van zijn expertise in het opstellen van projectdossiers ten behoeve van nieuwe ombudsmaninstituten in Oost-Europa.

In de implementatie van dit project zou voor een substantieel onderdeel ook worden bijgedragen door het Bureau van de Nationale Ombudsman van Nederland en overigens het Bureau van de Ombudsfunctionaris. Het overgrote deel van de financiering zou bij USONA worden aangevraagd.

Het Bestuurscollege heeft het projectdossier na ruim acht maanden, in november 2006, aan USONA voor financiering aangeboden echter niet eerst dan na het door de Ombudsfunctionaris ingediende project qua financiële omvang tot eenkwart van de aanvankelijke omvang te hebben gedecimeerd.

Hierna heeft de Ombudsfunctionaris op verzoek van USONA bij wijze van aanvullend voorstel een aanpassing van het projectdossier aangeboden, waarin ongewild rekening zou worden gehouden met de aanzienlijke inkorting die het Bestuurscollege aan het project heeft toegebracht. Daarbij heeft de Ombudsfunctionaris met een prioriteringsexercitie ten aanzien van de projectonderdelen de meest nodige onderdelen voor zijn bureau trachten te behouden. Aan dit aanvullend voorstel, zoals later van USONA werd vernomen, moest echter met een geheel nieuw document vorm worden gegeven. Een en ander heeft een aanzienlijke vertraging van de projectontwikkeling met zich meegebracht.

Deze wendingen in de projectontwikkeling hebben een dermate zware wissel getrokken op het menselijke vermogen en beschikbaarheid om, naast het reguliere arbeid, het project diligent om te bouwen, dat de hiermee ontstane vertraging voor USONA aanleiding was om het project, nochtans onverwacht, af te wijzen.

Bedoelde afwijzing heeft tot gevolg gehad dat de Ombudsfunctionaris de met dit project beoogde doelstellingen niet goed meer heeft kunnen nastreven.

VII. DE BELEIDSVISIE VAN DE OMBUDSFUNCTIONARIS VOOR 2008

VII.1. Algemeen

Zoals reeds gesteld bestaat de kerntaak van de Ombudsfunctionaris uit het naar aanleiding van een klacht onderzoeken en toetsen of een bepaalde gedraging van een eilandelijk bestuursorgaan of van een eilandsambtenaar aan de geldende behoorlijkheidseisen voldoet, teneinde daaromtrent een oordeel, of anders een conclusie, te geven en aanbevelingen te verstrekken. Ook kan de Ombudsfunctionaris interveniëren en bemiddelen om tot oplossingen te geraken. Deze taak oefent hij uit in het kader van verschaffing van aanvullende rechtsbescherming aan de burger tegen niet-behoorlijke gedragingen van de overheid.

Ook bestaat de kerntaak van de Ombudsfunctionaris uit het leveren van bijdragen aan de bevordering van deugdelijkheid van openbaar bestuur.

Het Bureau van de Ombudsfunctionaris dient ook te fungeren als een meldpunt voor fraude en corruptie in de openbare bestuurssector.

Het Ombudsmaninstituut van Curaçao is voor het eerst sedert augustus 2004 operationeel en sindsdien is aan dit instituut geen noemenswaardig stuk organisatieontwikkeling gegund, ondanks gestadig ingetreden taakverzwaringen.

Het beleid ten aanzien van het ombudsmaninstituut van Curaçao vraagt nog steeds om in het teken te staan van de voor dit instituut aangewezen ontwikkelingen en groei in de richting van de voor dit instituut en de gemeenschap gewenste situatie, namelijk een instituut dat, mede vanwege zijn invloed ten goede van de behoorlijkheidsgraad van het openbaar bestuur, het vertrouwen geniet van de burgerij en dat in het licht van behoorlijkheid van openbaar bestuur tenvolle en daadwerkelijk op een constructieve relatie met de overheid pleegt te rekenen.

VII.2. Naar een mini-alternatief in eigen beheer voor het project No-OBC

Het project van samenwerking tussen de Nationale Ombudsman van Nederland en de Ombudsfunctionaris (het Samenwerkingsproject No-OBC) heeft, na zijn structurele afsnoeiing door het Bestuurscollege met driekwart van zijn omvang, de eindstreep op zijn ontwikkelingstraject niet meer kunnen halen. Voor dit project dient daarom in 2008 een alternatief in de vorm van een aantal in eigen beheer te realiseren mini-projecten gelegen in het kader van de verdere organisatieontwikkeling van het bureau te worden gevonden. Daartoe dient gestreefd te worden naar de inschakeling van de diensten van diverse derden(zie par. VII. 3).

VII.3. Verder na te streven ontwikkelingen

Voor het behoorlijk kunnen blijven verzorgen van de kerntaak van het ombudsmaninstituut, in het bijzonder voor degelijk klachtenonderzoek en voor de opvang van klanten in de interne eerstelijns van het bureau, zal de Ombudsfunctionaris in 2008 verder streven naar uitbreiding van zijn bureau met een klachtbehandelaar/onderzoeker (hbo-niveau) en balie-medewerker/primaire intaker (vsbo-niveau) en met de daarvoor nodige materiële uitbreiding.

De Ombudsfunctionaris vertrouwt erop dat deze gewenste bureau-uitbreiding met twee krachten, na de afwijzingen van zijn opeenvolgende verzoeken daartoe en recentelijk weer een laatste afwijzing door de Gedeputeerde van Algemene Zaken gevolgd door een nieuwe, door dezelfde Gedeputeerde aan de Ombudsfunctionaris ingegeven verwachting dat deze uitbreiding op basis van de begroting 2008 gerealiseerd zal kunnen worden, inderdaad in 2008 gerealiseerd zal worden.

In de lijn van het vorengaande hoopt de Ombudsfunctionaris voorts in 2008 de in het kader van de verdere ontwikkeling van het ombudsmaninstituut te ondernemen activiteiten aan professionele, externe dienstverleners te kunnen uitbesteden. Het betreft hier:

- a. de instelling en het onderhouden van een website van het ombudsmanbureau;
- b. de realisering van een functiewaarderingsonderzoek en de vaststelling van functiebeschrijvingen, functie-eisen, functiewaarderingen en eventueel carrièrelijnen in het kader van de wenselijkheid tot structurering en verduidelijking van de rechtspositionele posities en carrièremogelijkheden van de bureaumensen;
- c. het verrichten van preliminaire deelonderzoeken door vertrouwensdeskundigen in het kader van de onderzoeken van de Ombudsfunctionaris;
- d. de zorg voor een goede publieke voorlichting en voor de uitdraging van behoorlijkheidsnormen en rechtsbeschermingsnoties naar het publiek en de overheidsector toe;
- e. het laten deelnemen van de bureaumedewerkers aan diverse daarvoor in aanmerking komende (lokale) cursussen en ook aan stages bij ervaren ombudsmaninstellingen in de regio en bij gemeentelijke ombudsmaninstellingen in Nederland, alsmede de verzorging op maat van vakgerichte cursussen voor de verdere professionalisering van het bureau.

VII.4. Aanpassing aan autonoom Curaçao en de relevante wetgeving

Een belangrijk onderwerp voor 2008 betreft ook de gewenste aanpassing van het

huidige ombudsmaninstituut aan de overgang van Curaçao naar de status van autonoom Land binnen het Koninkrijk.

Het ombudsmanbureau zal naar schatting een additionele uitbreiding van zijn totale organisatie met 160 % extra moeten ondergaan teneinde in de nieuwe constellatie ook de huidige landelijke jurisdictie op Curaçao te kunnen omvatten, waarbij moet worden bedacht dat dit instituut thans geen counterpart op Landsniveau kent waarmee het zou kunnen worden samengevoegd in de nieuwe constellatie.

Los daarvan of gepaard daaraan is de Ombudsfunctionaris verder voornemens in 2008 te streven naar het bereiken van aanpassing van de (toekomstige) wetgeving betreffende de Ombudsfunctionaris inzake enkele onderwerpen, zoals de p/f- beheersbevoegdheden, uitbreiding van de jurisdictie naar het gebied van de overheid-nv's en overheidstichtingen, strafrechtelijke immuniteit en aanpassing van onderzoeksbevoegdheden.

VIII. SLOPTOPMERKINGEN

Een exemplaar van dit jaarverslag wordt door de Ombudsfunctionaris, ingevolge wettelijk voorschrift, aan de Eilandsraad aangeboden. Een exemplaar wordt ter kennisneming ook aan het Bestuurscollege aangeboden. Aan de Voorzitter en de Leden van de Eilandsraad en van het Bestuurscollege zal per email een digitale kopie in pdf-formaat ter kennisneming worden aangeboden.

Een exemplaar zal ook voor iedere belangstellende op het Bureau van de Ombudsfunctionaris ter inzage worden gelegd. Per email kan door iedere belangstellende een digitale kopie in pdf-formaat bij het Bureau van de Ombudsfunctionaris (Info@ombudsman-curaçao.an) worden opgevraagd.

De Ombudsfunctionaris houdt zich eventueel aanbevolen voor het ontvangen van een uitnodiging van de Eilandsraad voor het desgewenst verschaffen van toelichting op de inhoud van dit jaarverslag.

Willemstad, April 2008

mr. F.P. Wiel, Ombudsfunctionaris van het Eilandgebied Curaçao